

Biblioteks bladet

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING
TIDNING UTGIVEN SEDAN 1916

nr 06/2019

TEMA

DEN BÄSTA
UPPLEVELSEN

[s 25] Bengt Hjelmqvist pris-
tagaren Nick Johnson Jones

[s 26] Bokmässan: mycket MIK
och nytt ljus på biblioteken

[s 45] Är hbtq-hylla rätt?
Experten svarar

Jag hade aldrig
blivit författare
utan bibliotek.

En plats för **LITTERATUREN?**

[s 30] Bibliotekarierna och författarna Magnus Cadier och
Balsam Karam i samtal med Anneli Jordahl om läsande,
skrivande och det demokratiska uppdraget.

WE ARE LIBRARY PEOPLE®

WWW.EUROBIB.SE

PART OF LAMMHULTS DESIGN GROUP

EN BARNBY HAR VUXIT UPP

Ringsteds bibliotek har fortlöpande nyinretts och framstår som en inspirerande miljö där kombinationen av färger, material och möbler bildar en större helhet. Senast har man blåst nytt liv i barnavdelningen där en hel by har vuxit fram med en egen bensinstation, butik, lässkog och pannkakshus, som ramar in barnens fria lek.

 BCI Eurobib
direct

Hotet kommer inifrån

Vissa texter får det eviga surret att stiga till ett upphetsat sorl. Som när Timbros webbtidskrift Smedjan i början av augusti publicerade en krönika av en skribent med idéer om att offentligt finansierade

bibliotek borde hålla lägre profil och få ett krympt uppdrag:

”Ett minskat offentligt åtagande, med förändrad lagstiftning och mer ödmjuka strategidokument, skulle ge utrymme åt stiftelseförvaltade samlingar, barnbibliotek understödda av civilsamhället, specialiserade eller utmanande bokbytarföreningar, ökad antikvariathandel, och ja, kanske rentav kommersiellt drivna projekt.”

NI SOM MISSADE reaktionerna i sociala medier kan nog ändå föreställa er dem. Det var till och med någon som utnämnde skribenten, en ung juridikstuderande som är vice ordförande i Fria Moderata Studentförbundets lokalförening i Uppsala, till ”hotet mot biblioteken”.

Det är förstås skönt med en så enkelt identifierad fara, men slutsatsen var en grov överdrift. De verkliga hoten kommer från andra håll, vilket bekräftas av Sveriges Kommuner och Landstings ekonomirapport från i maj.

Det är dyster, oroväckande men ändå starkt rekommenderad läsning om en lågkonjunktur

som nalkas och att var fjärde kommun redan förra året gick med ekonomisk förlust.

Bättre lär det inte bli på ett tag.

I bästa fall klarar sig biblioteken hyggligt men de som har illusioner om fantastiskt positiva nyheter framöver lär nog bli besvikna.

Desto lättare är det att föreställa sig fort-

sätta nedläggningar av filialer, oförändrat underskott av antalet skolbibliotek – och att fler faktiskt börjar fantisera i samma libertarianskt romantiska banor som skribenten hos Timbro.

DET FINNS NOG BARA ett sätt för biblioteken att förhålla sig till utveck-

lingen, och det fångas väl i den globala strategi som biblioteksorganisationen Ifla offentliggjorde under sin världskongress i slutet av augusti. En av strategins fyra inriktningar handlar om att möta användarnas behov och krav genom att utveckla sin kompetens.

Kort sagt: biblioteken måste fundera på hur de fortsätter att vara relevanta på 2020-talet.

Ett misslyckat eller uteblivet tankearbete kring det skulle vara direkt farligt – ännu farligare än den krympande offentliga ekonomin och vilt svingande ungmoderater.

Det främsta hotet kommer inifrån, inte utifrån.

Thord Eriksson
tf chefredaktör

För övrigt

Senast den 15 oktober ska kulturdepartementet ha fått in alla remissyttranden om Demokratins skattkammare, förslaget till en nationell biblioteksstrategi som överlämnades tidigt i våras. Intressant läsning som Biblioteksbladet självklart kommer att rapportera om.

LibShelf, smart återlämningssystem! Perfekt för "Meröppet bibliotek"

P.V. SUPA

Huvudkontor

P. V. Supa Sweden AB

Jungmansgatan 16 A • 531 40 LIDKÖPING

Tel. 0510-608 00 • Fax. 0510-205 60

Försäljningsansvarig

Erling Magnusson

Mobitel. 070-567 29 33

www.pv-supase • e-post: info@pv-supase

I nummer 6 2019

- 3 LEDARE
- 6 JUST NU
- 11 SERIEN
- 13 **TEMA DEN BÄSTA UPPLEVELSEN**
 - 14 De gerillatestar besökarna
 - 19 Exempel: utvecklat med UX
 - 20 Expertens bästa råd
 - 22 Behov före teknik och funktion
- 25 INTERVJU: NICK JOHNSON JONES
- 26 GUIDE TILL BOKMÄSSAN
- 30 SAMTAL: FINNS DET PLATS FÖR SKÖNLITTERATUR PÅ BIBLIOTEK?
- 36 SÅ GJORDE VI
- 41 DEBATT
- 45 FRÅGA EXPERTNÄTVERKEN
- 46 AKTUELLT FRÅN SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING
- 55 JOBBTORGET

FOTO: MARTINA WÄRENFELT

s 14

Användarna av Linnéuniversitetets bibliotek lär personalen hur verksamheten kan utvecklas.

s 26

Mer ljus på biblioteken när MIK är huvudtema under årets bokmessa.

FOTO: JOHAN BERGMARK

s 30

Magnus Cadier (förgrunden) och Balsam Karam (bakgrunden) är författare och bibliotekarier. Tillammans med Anneli Jordahl möts de i ett samtal om biblioteket, litteraturen och läsandet.

Följ oss varje dag

- biblioteksbladet.se
- facebook.com/biblioteksbladet
- twitter.com/biblioteksblad1

Ansvarig utgivare
Annika Persson
070- 373 11 60

Tf chefredaktör
Thord Eriksson
0709-710 210

Art Director
Louise Bååth
louise@a4.se

Webb/reporter
Annika Clemens
annika.clemens@a4.se

Reporter
Malin Letser
malin@a4.se

Reporter
Jennie Aquilonius
jennie@a4.se

Omslagsfoto: Johan Bergmark

Adress

A4 Text och form
Bondegatan 21
116 33 Stockholm

Prenumeration på BBL

För medlemmar i föreningen ingår BBL i medlemsavgiften. 350 kr för enskild medlem (heltidsstuderande och pensionärer 175 kr). Övriga (inom Sverige) betalar 550 kr (utom Sverige 700 kr).

Tryck

Norra Skåne Offset,
Hässleholm
ISSN: 0006-1867

Produktion

Biblioteksbladet produceras av A4 Text & Form för Svensk biblioteksförening. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera manus. För obeställt material ansvaras ej.

Annonskontakt

Andrea Åhslund
andrea.ahslund@mediakraft.se
072-015 06 93
Moms utgår ej.

Biblioteksbladet är TS-kontrollerad.

Denna tidning gick i tryck den 9 september.
www.biblioteksbladet.se

Svensk biblioteksförening är en ideell förening med uppgift att främja svenskt biblioteksväsen. Biblioteksbladet speglar föreningens verksamhet, åsikter och ställningstagande men har också till uppgift att väcka egen debatt genom att ge utrymme åt andra åsiktsyttringar. Tidningen har en fri och självständig roll och bedrivs med tryckfrihetsförordningen som grund.

4

Bibliotekariernas placering när knappt 2 000 danskar rangordnat sitt förtroende för olika yrkesgrupper. I topp ligger barnmorskor, läkare och sjuksköterskor, i botten politiker, bilhandlare och journalister. Källa: Danmarks Biblioteksforening ■ BBL

FOTO: PRIVAT

Elisabet Rundqvist, utvecklare på KB.

KB ger råd om minoritetsspråk

BIBLIOTEKEN ÄR DÅLIGA på att göra de nationella minoriteterna och deras språk synliga, konstaterade Kungliga Biblioteket, KB, förra året i en rapport inom ramarna för arbetet med den nationella biblioteksstrategin.

I en ny rapport reder KB ut innebörden av bibliotekslagens formuleringar om att minoritetsspråken ska ägnas "särskild uppmärksamhet" samt vilken betydelse andra lagar har på bibliotekens verksamhet.

I rapporten finns råd om hur arbetet med språken kan stärkas. Viktigast är att se sig om i lokalsamhället, anser Elisabet Rundqvist, utvecklare på KB.

– Om det finns en förening, en förskola eller ett äldreboende med språkinriktning så kan man ha ett ordentligt samråd, säger hon. ■ BBL

”För mycket fluff”

Vid världskongressen i Aten lanserade Ifla sin globala strategi. Det svenska mottagandet är avvaktande.

L andets regionbibliotek är centrala aktörer för kompetenshöjande insatser och kommer rimligen att spela en viktig roll om strategin ska implementeras i Sverige. Biblioteksbladet skickar därför ut en enkät till bibliotekens chefer:

Hur reflekterar de kring strategin? Hur tänker de jobba med den?

Skriftliga svar kommer från knappt hälften av dem.

Helena Björnwall Åström, regionbibliotekschef i Västerbotten, skriver att strategin är ett dokument med sympatiska och kloka tankar, men hon frågar sig hur den ska omsättas i praktiken.

”Fin ambition, men lite för mycket fluff.”

DEN KOMMANDE svenska nationella biblioteksstrategin måste kunna samspela med Iflas strategi, påpekar Birgitta Markusson, regionbibliotekschef i Norrbotten.

”De båda strategierna kan utgöra en gemensam kompass när vi går in i ett utvecklingsarbete för biblioteksväsendet i Sverige.”

Även Detlef Barkanowitz, basenhetschef vid Region Kalmar län, framhåller den nödvändiga kopplingen mellan Iflas strategi och den nationella biblioteksstrategin som just nu är ute på remiss.

”Jag vill avvakta utfallet av den processen för att få en helhetsbild. Även Svensk Biblioteksforening har tagit fram ett strategidokument. Till det kommer alla regionala strategier och bibliotekslagen. Vårt arbete blir först och främst att se vilka gemensamma beröringspunkter det finns i

Iflas generalsekreterare Gerald Leitner vid presentationen av den globala strategin.

alla dessa strategidokument.”

Oda Larsson, biträdande chef vid Region Värmlands avdelning för kulturutveckling, efterlyser en högre grad av konkretion i strategin:

”Vilka är framtidsutmaningarna, vilka är prioriterade uppdrag eller satsningar för biblioteken?

Iflas strategi 2019–2024

Kretsar kring fyra nyckelord: inspirera, engagera, möjliggör, sammankoppla. Strategin är resultatet av arbetet med en vision som pågått inom Ifla under de senaste åren.

Strategin finns här: www.ifla.org/strategy

FOTO: VASILIKI VAREIA

Hon ger råd om skolbibliotek

DET FÖRSTA Sofia Malmberg märkte när hon för tre år sedan gick från en tjänst som skolbibliotekarie på Adolf Fredriks musikklasser till att bli samordnare för skolbibliotek i Järfälla kommun väster om Stockholm, var att det tar tid att driva en utvecklingsprocess inom den kommunala förvaltningen.

– Jag var van vid att jobba praktiskt: se ett behov och skapa en lösning som implementerades i en klassrumssituation, men att driva på utvecklingen i ett kommunalt helhetsperspektiv tar tid. Jag behövde noga tänka igenom hur jag skulle gå till väga för att komma dit jag ville.

Enligt en kartläggning som Kungliga Biblioteket gjorde tidigare i år är det ett 60-tal av landets kommuner som har skolbibliotekssamordnare. Men det är en funktion som blir allt vanligare och Sofia Malmberg, som tidigare har skrivit flera

böcker om skolbiblioteksfrågor, har nu författat en handbok för yrkesgruppen: *Struktur – men hur?* (BTJ Förlag).

Sofia Malmberg
FOTO: PRIVAT

Ett av hennes handfasta råd är att inleda ett samtal med kommunens folkbibliotek om hur man kan samverka kring skolbiblioteksutveckling. Det är vanligt att folkbiblioteket försöker kompensera bristen på skolbibliotek genom att serva skolorna med läsfrämjande

verksamhet. Det är lovvärt, men gynnar inte den lokala utvecklingen av skolbibliotek, menar Sofia Malmberg.

– Det handlar om att tydliggöra rollerna: folkbiblioteken har ett kulturellt uppdrag som främst handlar om elevers läsning på fritiden, medan skolbiblioteken har ett pedagogiskt uppdrag att stärka elevernas språkutveckling och digitala kompetens. ■

TEXT THORD ERIKSSON

Detta lämnas öppet till nationella strategier att lyfta.”

ÄVEN SVENSK Biblioteksförningens generalsekreterare Karin Linder anser att Iflas strategi är alltför abstrakt.

”Jag efterlyser konkret inriktning som omsätter värdeorden till mer verklighetsnära ställningstaganden.”

Hon framhåller att det är en fördel att två av Iflas styrelseledamöter är svenskar (Malmös stadsbibliotekarie Torbjörn Nilsson och Catharina Isberg, bibliotekschef i Helsingborg).

”Det ger oss goda möjligheter att strategin omsätts i praktisk handling så att den kan bli ett verktyg för att stärka bibliotekens möjligheter globalt.” ■

TEXT THORD ERIKSSON

Sjukhusbiblioteken behöver marknadsföras

MÅNGA VÅRDANSTÄLLDA saknar kännedom om vilken hjälp de kan få av sjukhusbiblioteken i sökandet efter information. Bättre marknadsföring behövs, anser Sveriges sjukhusbibliotek.

För att sjukvårdspersonal ska få bättre kännedom om vilka tjänster sjukhusbiblioteken har att erbjuda behövs mer marknadsföring av medicinska bibliotekariers kompetens. Det slås fast i en undersökning som Sveriges sjukhusbibliotek och Eira, regionernas samarbetsorgan för att ge vårdpersonal tillgång till forskning, har låtit göra.

Undersökningen visar att fler vårdprofessioner inte tar hjälp av sjukhusbiblioteken och samtidigt har svårt att hitta vetenskaplig information. Vissa svaranden

FOTO: MALMÖ SJUKHUSBIBLIOTEK

efterlyser mer stöd från biblioteken och andra uppger att de inte har något stöd alls.

ORGANISATIONERNA bakom studien poängterar att biblioteken kan hjälpa personalen att komma åt vetenskapliga resurser och att de på så sätt är viktiga för att ge evidensbaserad vård.

Undersökningen genomfördes hösten 2018. Drygt 2 000 personer svarade. ■

TEXT ANNIKA CLEMENS

Malmö får bibliotek på gatan

MINIBIBLIOTEK vid stadens trottoarer. Det blir verklighet i Malmö efter ett beslut i stadens kulturnämnd i slutet av augusti.

Frågan hade väckts genom ett medborgarförslag och nu är det upp till stadsbiblioteket att utforma ett koncept.

– Det är verkligen i demokratins anda, att det kommer från Malmöborna. Sen är det ju inte ett nytt fenomen utan det har funnits i olika former på olika ställen, säger Stefan Wahlstedt, biträdande stadsbibliotekarie i Malmö, till Aftonbladet.

Det första gatubiblioteket beräknas under senhösten. ■ **BBL**

”Biblioteken måste ta plats vid bordet och bidra till city-diskussionerna.”

Doreen Appiah, programchef vid African Library and Information Associations and Institutions of Accra i Ghana, under seminarium på Ifla-konferensen om att biblioteken kan identifiera och erbjuda tillgång till ny teknologi i samtalet om den moderna, smarta staden.

■ **BBL**

Källa: American Libraries Magazine

Ola Pilerot, docent vid bibliotekshögskolan i Borås.

Så kan språklig kompetens stärkas

Biblioteken i Göteborg, Alingsås och Kungälv vill utbilda biblioteksguidar för stärkt flerspråkighet. I en ny rapport föreslår Ola Pilerot vid Bibliotekshögskolan i Borås hur det kan gå till.

rapporten som Ola Pilerot gjort på uppdrag av de tre biblioteken konstaterar han att rekryteringen av fler utrikes födda både skulle stärka den språkliga kompetensen på bibliotek och samtidigt vara ett sätt att stödja integrationen av nyanlända.

I rapporten skissar han upp en kurs som kretsar kring fem teman – folkbibliotekens idéer och uppdrag, deras organisation, deras samlingar, deras verksamhet samt deras användare. Målet är att den som går kursen ska tillägna sig de grundläggande kunskaper som krävs för att fylla en meningsfull funktion i bibliotekets verksamheter för nyanlända.

– Det handlar inte om någon planerad utbildning av något sorts light-bibliotekarier, påpekar Ola Pilerot.

Vad rekommendationerna kommer att leda till är ännu inte klart, enligt Anette Eliasson, sektorchef för bibliotek i Göteborg.

– Biblioteken behöver en bred bas av personer med olika erfarenheter att rekrytera. Bibliotekshögskolan behöver också studenter till programmen med olika bakgrunder. Därför beslutade vi oss för att göra en förstudie för att skaffa kunskap om hur det är att arbeta på bibliotek när man kommer ny, hur vi kan förbereda oss och nyanställda med en introduktion kring vad moderna bibliotek är, hur man arbetar, vilket uppdrag vi har, säger hon.

Studien har finansierats med pengar ur det extra anslag till stärkta bibliotek som Kulturrådet fördelar 2018–2020.

– Baserat på förstudien planerar nu bibliotekshögskolan ett kursmaterial för en kurs som kan ges som en uppdragsutbildning. Kultur i Väst är engagerade också, eftersom en tanke är att regionbiblioteken ska bli involverade och hjälpa till, men vi är inte i mål än, detta är bara första fasen, säger Anette Eliasson. ■

TEXT THORD ERIKSSON

Ola Pilerot presenterar sin rapport på Bokmässan, torsdag 26 september kl 16.20.

Nya biblioteksfavoriter från Bonnier Carlsen

ANNIKA THOR & MARIA JÖNSSON

Mirabell och Astrakan

Två barn väntar på Någon på en lekplats. Men vem är Någon? Kan det vara så att de faktiskt väntar på varandra? Med blinkningar till Becketts "I väntan på Godot" byggs en berättelse om hur man för att möta andra först måste möta sig själv. Annika Thors text är svindlande självklar och samtidigt komplex. Stämningen ackompanjeras och förtydligas av Maria Jönssons stilrena och uttrycksfulla bilder.

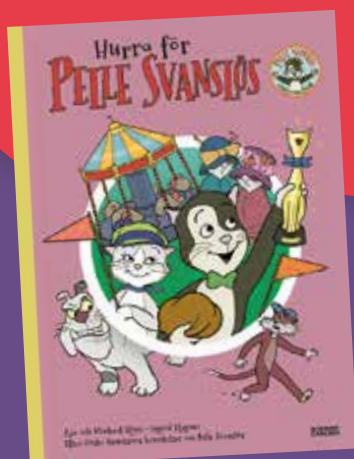
LARS LERIN & MANOEL MARQUES LERIN

Trollet är inte hemma

Lars Lerin barnboksdebuterar!

Följ med Nordens främsta akvarellmålare och en av våra mest älskade offentliga personer, Lars Lerin, på en promenad i hans vackra värld tillsammans med sonen Rafael och katterna Mimi och Silling.

Lars Lerins första barnbok, *Trollet är inte hemma*, är en berättelse i ord och akvarell.

GÖSTA KNUTSSON, ÅSA & MICHAEL RÖNN

Hurra för Pelle Svanslös

Hurra! Det är stadsfest och Uppsala kattförening ska dela ut pris till Årets katt. Pelle Svanslös leder, men den avundsjuke Måns har en plan för att själv ta hem priset ... allt han behöver är en arg bulldogg, en korg och två riktigt piffiga hattar.

Festligt och fartfyllt i denna nyskrivna berättelse om Gösta Knutssons älskade kattgäng, som än en gång visar att det viktigaste är att våga vara snäll.

OLA LINDHOLM, JOHAN LINDQVIST & KEVIN OLBERG

Kung Pow Dödens dal

I alla tider har det funnits brottslingar, och i alla tider har det funnits de som bekämpat brottsligheten och stått upp för rättvisan. Men aldrig förr har världen haft ett lika mäktigt vapen som gänget på Avdelning 33 på internationella polisen Ipols högkvarter.

Tolvårige Sam har tränats upp till att bli en av världens starkaste och skickligaste agenter. Tillsammans med Kung Pow-mästaren Ju och datageniet Aisha arbetar trion för att sätta käppar i hjulet för världens onda krafter. Och det blir många käppar, för skurkarna finns överallt ibland oss.

Böckerna om Kung Pow är fyllda av spännande äventyr och snabb action.

LIN HALLBERG

Indra Larssons inte särskilt lyckade ridlektioner

Lin Hallberg är tillbaka med den andra delen i serien Hästviskaren, om den dagdrömmande och totalt djurtokiga Indra. Halvlyskade ridlektioner, före detta bästisar och trångt i zebrafinksburen – Indra Larsson har mycket att tänka på. En bok om att drömma stora drömmar, vara tvungen att se dem falla i kras men att sen kanske få något ännu bättre i slutändan. Visar att det viktigaste är att våga vara snäll.

VI HAR NYTT JOBB

FOTO: PRIVAT

MAGNUS ÅBERG

Är ny bibliotekschef i Sigtuna. I kommunen har biblioteken nyligen blivit en egen kommunal enhet från att tidigare ha legat under annan verksamhet. Detta gör den nya tjänsten särskilt intressant, anser Magnus. Han kommer senast från en tjänst som chef för biblioteken och ung fritid i Östhammar.

FOTO: JANN LIPKA

KARIN GRÖNVALL

Nyttillträdd riksbibliotekarie. Har lämnat en tjänst som överbibliotekarie på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Tidigare har hon bland annat varit bibliotekschef på Södertörns högskola och avdelningschef vid Karolinska institutets universitetsbibliotek. Kungliga biblioteket var hennes första arbetsplats när hon började sin bibliotekariebana på 90-talet.

FOTO: PRIVAT

ÅSA STORCK

Ny bibliotekschef i Vaggeryd. Hon kommer närmast från en tjänst som verksamhetssamordnare på biblioteket i Huskvarna. Tidigare har hon bland annat varit chef för stadsbiblioteket i Jönköping samt bibliotekschef i Värnamo.

FOTO: PRIVAT

ANETTE FORSBERG

Sedan juni biblioteks-konsulent vid Regionbibliotek Jämtland Härjedalen med inriktning på demokrati, mångspråk, nationella minoriteter och urfolket samer. "Senast verksam vid Karlstads universitet där hon undervisade i interkultur.

FOTO: ANNIKA CLEMENS

Många besökare tycker att det är tråkigt att Annexet stänger och att Internationella biblioteket ska flytta, säger bibliotekarie Laila Nawara. Själv vet hon inte var hon kommer att jobba när verksamheten flyttar.

Internationella biblioteket stängt inför flytt

Sommarens protester mot flytten av Internationella biblioteket tog Stockholms kulturpolitiker på sängen. Trots det stängde Annexet på Odengatan som planerat.

Laila Nawara har jobbat i tre år på Internationella biblioteket i Annexet intill Stockholms stads huvudbibliotek vid Odenplan. I slutet av sommaren var det fortfarande oklart var hon och hennes kollegor ska placeras när verksamheten flyttar till Kungsholmen nästa år.

Protestgruppen Rädda IB hade hoppats att flytten skulle stoppas efter demonstrationer och möte med kulturborgarrådet Jonas Naddebo (C). Men han stod fast vid flyttplanerna och Annexet stängde i början av september.

– All förändring väcker motstånd. En del av kritiken har byggt på

missförstånd, säger han.

– Vi tror att flytten blir en nystart med bättre möjligheter för programverksamhet.

Bara veckor före stängningen ändrade sig Socialdemokraterna och föreslog en flytt till Kulturhuset i stället för till Kungsholmen.

– Vi vill att de snabbtredet om det är möjligt innan man tränger ihop sig på Kungsholmens bibliotek, sa Olle Burell (S), kulturpolitisk talesperson.

Men Jonas Naddebo avfärdade förslaget.

– Jag tycker att det är olyckligt att de försöker plocka billiga poäng genom att lägga ett nytt förslag två veckor före stängningen. Eftersom det inte heller är det protestgruppen önskar blir det ett tomt slag i luften. ■

TEXT ANNIKA CLEMENS

Se även sid 41 där Svenska PEN:s ordförande Jesper Bengtsson skriver om språk och mångkultur, bland annat apropå flytten av Internationella Biblioteket.

Goa bibliotekarier

SERIEN AV BERIT VIKLUND

Berit Viklund är serietecknare och biblioteksassistent på biblioteket i Handen. Hon debuterade 2017 med boken *Kaninhålet*.

ANNONS

HEJ BIBLIOTEKARIE! GÖR VÅR FORSKNING TILL DIN KOMPETENS PÅ BOKMÄSSAN 2018

Att utforma ett barnbibliotek
Torsdag 10:00–10:45

**IFLAs Global Vision vs Nationell
biblioteksstrategi**
Torsdag 15:00–15:45

Framtidens folkbibliotekarie i fokus
Fredag 11:00–11:45

**Falska nyheter och postsanning:
Vad avgjorde det svenska valet?**
Fredag 13:00–13:45

**Är folkbiblioteken viktiga för nyanlända?
I så fall, på vilket sätt?**
Fredag 15:00–15:45

Du hittar oss på
plats B06:71 vid
Forskartorget!

Missar du seminariet? Se det i efterhand
på Bibliotekshögskolans webbplats, eller
kom på det uppföljande samtalet i vår
monter. Där bjuder vi även på mycket
annat.

Mer information på bibliotekshogskolan.se

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

Bredda utbudet!

Hitta
**hundratala
tidsskrifter**

och
prenumerera via

**KULTUR-
TIDSKRIFTER.SE**

F S K

Föreningen för Sveriges kulturtidsskrifter
www.fsk.net | www.kulturtidsskrifter.se

Ska ni välja bibliotekssystem?

Det fria bibliotekssystemet Koha
finns i ett 20-tal svenska kommuner,
50-tal skolor, många specialbibliotek
och högskolor/universitet.

Varför väljer bibliotek Koha?

Monter D03:06 på Bokmässan

 koha

DET FRIA BIBLIOTEKSSYSTEMET

kohasverige.se

TEMA

Den bästa upplevelsen

Vad tycker besökarna om biblioteket?
Biblioteksbladet tittar närmare på UX –
metoder för att undersöka hur verksamheten
tas emot av dess användare.

- [s 14] Så testas besökarna
- [s 19] Utvecklat med UX
- [s 20] Expertens bästa råd
- [s 22] Behov före funktion

De gerillatestar besökarna

Användarna ska lära bibliotekspersonalen hur de kan utveckla verksamheten. Inte tvärtom. Det är grundtanken hos UX-gruppen på Linnéuniversitetet i Växjö och Kalmar. Deras användarundersökningar har bidragit till många förändringar av biblioteket.

Johanna Palm är en av fem i universitetsbibliotekets UX-grupp. Just idag har hon rollen som inkastare.

– Hej! Vi utvecklar våra system.

Har du tid att hjälpa oss?

När hon får napp på studenter som vill delta, skickar hon dem vidare till Cecilie Fønnesbech och Tove Lorentzon som sitter längre in på biblioteket.

Dagens UX-test är en uppföljning av tidigare justeringar i söktjänsten OneSearch. Syftet är att se om fulltextlänkarna upplevs som tydliga, om det går att hitta filtret för vetenskapligt granskade artiklar och om avgränsningsmöjligheterna som finns i systemet används. Studenterna får göra sina sökningar på en dator. Samtidigt ska de förklara för testledarna hur de resonerar när de söker. En skärminspelning registrerar samtidigt sökningarna.

En kvart och fem studenter senare är testet klart. UX-gruppen är mycket nöjda. Nu ska resultaten gås igenom.

Det som just ägt rum i biblioteket kallas gerillatest. Det betyder att man tar med sig det man vill testa till en plats med många användare.

Testet ska ge snabb feedback. Gerillatestet är en av flera metoder som går under samlingsnamnet UX, user experience.

På universitetsbiblioteket i Växjö och Kalmar arbetar fem kollegor i UX-gruppen.

TEXT JANNA LI
HOLMBERG
FOTO MARTINA
WÄRENFELDT

Vad är UX?

UX betyder user experience, användarupplevelser. Begreppet innefattar olika metoder som från början har utvecklats inom industrin. UX handlar om att undersöka hur användarna upplever bibliotekens olika tjänster och system. Genom att förstå deras behov, beteenden och drivkrafter kan man skapa tjänster som ger värde för användarna.

UX-gruppen på universitetsbiblioteket i Växjö förbereder sig inför dagens gerilla-test.

– UX är ett sätt att undersöka användarnas beteenden och behov för att kunna anpassa våra tjänster utefter dem, säger Tove Lorentzon.

SEDAN UX-GRUPPEN startade för ett och ett halvt år sedan, har de genomfört undersökningar så gott som varje månad. Undersökningarna har lett till en rad konkreta förändringar. På alla hjärtans dag genomförde de en test enligt metoden som inom UX-världen kallas Love letter/Break up letter: De ställde sig i biblioteket där förbipasserande fick skriva ett brev med negativa och positiva synpunkter på söksystemet OneSearch och lägga i en brevlåda.

Tove Lorentzon ingår i Linnéuniversitetets UX-grupp. Vid regelbundna träffar med grupper från andra universitetsbibliotek utvecklas nya UX-metoder.

Tove Lorentzon studerar uppmärksamt studenters användarsätt. Genom observationer och intervjuer har UX-gruppen upptäckt hur lokalernas utformning påverkar studenternas beteende.

UX-gruppen på Linnéuniversitetet

UX-teamet startade för ett och ett halv år sedan. Det består av Cecilie Fonnesbech, Tove Lorentzon, Anna Hall, Ida Henriksson och Johanna Palm. De ingår i ett nätverk med andra universitetsbibliotek som regelbundet träffas för att utbyta erfarenheter och utveckla nya UX-metoder.

➤ – Det är en rolig och otroligt enkel metod för att samla in användarnas synpunkter. Det stora arbetet kommer efteråt när allt material ska gås igenom, säger Tove Lorentzon.

TIDIGARE GJORDA användarundersökningar har även bidragit till omfattande förändringar i bibliotekets fysiska miljö. Undersökningarna visade att användarna hade behov av olika typer av studiemiljöer. Men det var otydligt var man skulle vara tyst och om man fick äta i lokalerna. Istället för att försöka förändra användarnas beteende, började personalen titta på hur biblioteket kunde delas in i tydliga zoner.

”Biblioteksvärlden har alltid levt i föreställningen om att vi ska uppfostra besökarna. Vi vill vända på det.”

Genom observationer och intervjuer, upptäckte man att miljöernas utformning påverkade studenternas beteenden. En tyst zon bestående av grupparbetsbord uppmanar exempelvis inte till tystnad. Idag har biblioteket fått fler och mer tydligt möblerade zoner. Bland annat tysta zoner med enmansbord, pauszoner, livliga zoner och grupparbetszoner. Just nu pågår ett uppföljande arbete där UX-gruppen tillsammans med kollegor utvärderar och gör mindre förändringar i miljöerna.

Hur söker man efter en vetenskaplig artikel? Studiens deltagare visar hur de gör och testledarna observerar.

Cecilie Fonnesbech (ovan t v) resonerar med testpersonerna kring hur de tänker när de söker efter information.

TROTS ATT EN DEL tester bara tar en kvart att genomföra, har det ofta krävts timmars förberedelser för UX-gruppen. Vad vill de undersöka, hur och varför? är frågor de behöver ha klart för sig innan de ger sig ut. Syftet med testerna är inget de själva klurar över på sin kammare. UX-gruppen består av fem kollegor från olika delar av biblioteket. Det gör det möjligt för dem att fånga upp behov hos sina avdelningar. De har även nära samarbete med systembibliotekarierna. De bidrar med kärnkompetens till UX-gruppen samtidigt som de får ökad förståelse för vad UX-gruppen faktiskt gör. Systembibliotekarierna kan även föreslå områden som kan undersökas.

– Biblioteksvärlden har alltid levt i föreställningen om att vi ska uppfostra besökarna. Vi vill vända på det. UX betyder att

användarna ska visa för oss hur de gör så att vi kan utveckla system som är logiska för dem, inte för oss, säger Johanna Palm.

Men det finns även en annan central faktor som legitimerar UX-gruppens arbete på Linnéuniversitetet. UX är inskrivet i organisationens verksamhetsplan. Det stärker UX som ett prioriterat område och det stärker kollegornas förtroende för UX-gruppens arbete.

– Det kan finnas en skepsis för vårt arbete. En ganska vanlig fråga är om materialet är omfattande nog med så få respondenter. Men vi menar att man kan få en bild av något genom att fråga ett färre antal användare, säger Anna Hall.

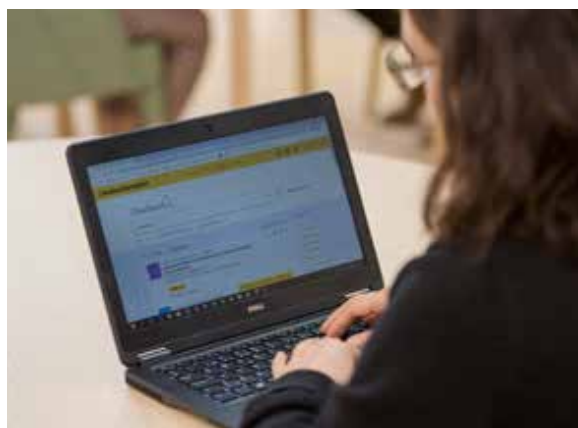
Hon och hennes kollegor menar att fördelarna med metoderna överväger och uppmanar andra bibliotek att inte vara rädda för att testa.

– De är enkla och tidseffektiva att genomföra. UX har ingen hög tröskel. Det är bara att börja och lära sig genom sina misstag. Vi är själva inga experter på det här, säger hon och hänvisar till all den forskning och tidigare tester som genomförts och som noviser kan inspireras av, säger Cecilie Fonnesbech.

UX-GRUPPEN på Linnéuniversitetet ser egentligen bara fördelar med metoderna. De ger snabb återkoppling från användaren om vad de behöver. Användarupplevelserna tas in i utvecklingsarbetet. Det är ett kostnadseffektivt och snabbt arbetssätt.

Arbetet är inte bara utvecklande för biblioteksverksamheten. Det är även utvecklande för dem som arbetar med UX. ”Det är roligt att få respons på sitt arbete”, säger en i gruppen. ”Det blir ett lärande för mig.” ”Det är roligt att få göra analyser.” ”Jag tycker om att metoderna kräver att man är utåtriktad och pratar med användarna.” Olika gruppmedlemmar uppskattar olika delar med arbetet.

”UX betyder att användarna ska visa för oss hur de gör så att vi kan utveckla system som är logiska för dem”, säger Johanna Palm på Linnéuniversitetet.

Tack vara UX-gruppens undersökningar har biblioteket fått fler och mer tydligt möblerade zoner.

Just därför är det att rekommendera att UX utförs av en grupp och inte en ensam bibliotekarie.

– Vi är alla olika. Jag tycker om att prata med folk och därför får jag ofta vara inkastare. Andra är obekväma med det, säger Johanna Palm.

*”UX har ingen hög tröskel.
Det är bara att börja och
lära sig genom sina misstag.”*

DAGENS GERILLATEST är avklarat. Efter lunchen återstår arbetet med att sammanställa det insamlade materialet. Trots att testet bara tog en kvart, kräver det en

hel dag av gruppen med det förberedande mötet och den efterföljande sammanställningen. En dag. Sedan har de fått ett resultat som kan leda till nya förbättringar för användarna.

– Analyserna är jättespännande att jobba med, avslutar Ida Henriksson. ■

Byggde forskningsportal med UX-metoder

När Chalmers tekniska högskolas bibliotek skulle bygga en ny forskningsportal insåg de snabbt att det skulle bli det största utvecklingsprojektet någonsin.

TEXT STINA LOMAN

Forskningsportalen Research skulle innehålla all forskning som producerats av högskolan, projekt och publikationer och dessutom lyfta fram lärosätets samarbeten med omvärlden. För att lösa uppdraget användes bland annat UX.

– Eftersom det var en sådan komplex uppgift behövde vi stämma av med framtida användare och prova våra hypoteser på riktiga användare, säger Jessica

Lindholm, bibliotekarie och produktägare.

Bibliotekets utvecklingsteam – med UX-expertis, bibliotekarier och systemutvecklare – använde UX-metoden effektkartläggning. Den hjälper till att tydliggöra de viktigaste kraven på tjänsten. Man svarar på frågor utifrån en mall och sedan bryts kraven ner i hanterbara uppgifter.

Var fjortonde dag under tre års tid bjöd utvecklingsteamet in personer i testgrupperna – som bestod av högskolans forskare, ledning, administratörer och bibliotekets personal och forskare – för att visa skisser eller testa nya lösningar. Teamet fick därmed respons på vad de gjort och under de kommande fjorton dagarna jobbade de med att ändra tjänsten utifrån detta. Sedan stämde de av med användarna på nytt.

FORSKNINGSPORTALEN blev klar förra året men förbättras fortfarande. Bibliotekarierna arbetar just nu med UX-metoden

FOTO: PRIVAT

Jessica Lindholm.

”användarresor” där de betraktar forskarnas forskningsprocess och upplevelsen i denna för att identifiera behov.

– Vi är nöjda med våra UX-metoder och har bland annat lärt oss att det inte är farligt eller svårt att prata med användare. Även den mest upptagna forskaren har en kvart över om man vågar fråga om det, säger Jessica Lindholm. ■

En app för smärtpatienter

Karolinska Institutets bibliotek och en forskargrupp från Karolinska Institutet har utvecklat en app, ACTsmart, som riktar sig till smärtpatienter och forskare. I appen får patienter varje vecka svara på frågor om hur de mår och hur mycket smärtan påverkar livet samt arbeta med olika övningar och teoriavsnitt. Datan utvinns sedan för att användas i forskningsstudier.

Appen har utvecklats med hjälp av Lean UX som innebär ett kontinuerligt testande.

– I Lean UX försöker man få tidig input från användarna. Tjänsten byggs utifrån

deras tankar och erfarenheter. Man har sedan med sig användarna under hela processen, säger Sofia Samuelsson, projektledare och UX-designer på biblioteket.

Var fjärde vecka har hon, tillsammans med en projektgrupp bestående av kompetenser från forskargruppen och biblioteket, stämt av med användarna: forskare och patienter. De har kontinuerligt träffat smärtpatienter, antingen fysiskt eller via videosamtal, och bland annat visat prototyper och ställt frågor. En bit in i processen utvecklades också ett forskargränssnitt där

Sofia Samuelsson

FOTO: PRIVAT

det går att analysera inmatad data och följa patienternas tillstånd.

– Patienter är en ny målgrupp för oss. Utvecklingsmässigt har vi fått många nya lärdomar om hur man skapar inkluderande gränssnitt för patienter som exempelvis har svårt att ta till sig information på grund av smärta,

säger Sofia Samuelsson.

Arbetet med ACTsmart har pågått under perioder i ett par år och blev nyligen klart. Förhoppningen är att den ska fortsätta utvecklas framöver. ■

TEXT STINA LOMAN

5 råd från experten

Be folk att göra slut med biblioteket. Skugga besökarna. Få dem att rita sin biblioteksupplevelse. Andy Priestner är flitigt anlitad för att lära ut att med hjälp av UX komma djupt ner i användarnas medvetanden.

TEXT JENNIE AQUILONIUS
ILLUSTRATION GETTY

Andy Priestner
FOTO: PRIVAT

Tidigare i år var Andy Priestner på Sverigeturné till bland annat Stockholm och Uppsala. Där har han utbildat personal på universitetsbibliotek och folkbibliotek i att arbeta med user experience, användarupplevelser. Andy Priestner jobbade tidigare på biblioteket på University of Cambridge, men förälskade sig i UX, sa upp sig, och är nu frilansande UX-utbildare.

Men varför ska bibliotek ägna sig åt det här?

– Vart jag än kommer i världen upptäcker jag att bibliotekspersonal tror att de känner sina användare, medan de i själva verket inte gör det. När de börjar prata med eller observera användarna upptäcker de plötsligt att det finns en hel värld av information som de inte hade en aning om, och så blir de upprymda, säger Andy Priestner.

UX, förklarar han, är en samling metoder som hjälper oss att utforska, förstå och reagera på användarnas upplevelser i fyra steg. Det går ut på att samla information, definiera problem och komma på lösningar, testa lösningarna och lansera nya tjänster.

– Anledningen till att tjänsterna sedan fungerar så bra är att de är baserade på användarnas faktiska upplevelser, inte på vad vi som

personal tycker och tänker.

Han poängterar att det inte handlar om att fråga folk vad de vill ha och sedan ge dem det. Det är lika viktigt att utforska människors beteende som vad de själva säger.

– Folk berättar inte alltid sanningen eller det som är mest värdefullt. Särskilt metoderna kognitiv kartläggning samt kärleksbrev och göra slut-brev är djupare tekniker som kommer runt det där. Jag försöker alltid ta reda på vad det egentligen är som pågår i biblioteket.

Men det räcker inte att stanna där.

Andy Priestner upplever att många bibliotek ser utforskandet som själva slutprodukten. Det är viktigt att fortsätta med de andra stegen i processen, säger han, att ta fram prototyper och testa nya tjänster. ■

Andy Priestners favoritmetoder

1. OBSERVATION

Betrakta människor i biblioteket: Vad gör de? Vad har de med sig? Hur rör de sig? Hur interagerar de med varandra och personalen? Vad går fel? Sitt ner med en dator eller ett anteckningsblock, så tror folk att du arbetar och ignorerar dig. Observera användarna under en timme åt gången, vid fyra till fem tillfällen, och notera vilka mönster du ser. Fungerar möbleringen i rummet? Saknar användarna något?

– Folk upptäcker ofta att det händer en massa saker i biblioteket som de inte har vetat om, säger Andy Priestner.

2. ANVÄNDARINTERVJUER

Intervjua användarna om deras upplevelse av biblioteket. Lyssna noga och ge dem tid att tänka och tala, många som intervjuar pratar för mycket själva. Omfamna tystnader och tala högst 20 procent av tiden själv.

– Det är först när vi håller tyst som vi upptäcker hur mycket användarna har att berätta. Men vi måste ge dem tillåtelse, annars säger de bara vad de tror att vi vill höra. Vi behöver också vara tydliga med att vi även vill höra negativa saker och att de inte kan göra oss upprörda.

3. SKUGGA ANVÄNDARE

Be användare att utföra en enkel uppgift och fråga om du får följa med. Det kan till exempel vara att hitta en bok. När du skuggar dem upptäcker du snabbt att folk inte har någon aning om vad de sysslar med. Du ser hur många hinder de möter på vägen, hur de interagerar med skyltar, hur de rör sig genom rummet, om de pratar med personal och om de använder bibliotekskatalogen.

– Varje gång jag visar bibliotekspersonal den här tekniken blir de förskräckta över hur svårt det är att göra enkla saker.

4. KÄRLEKSBREV OCH GÖRA SLUT-BREV

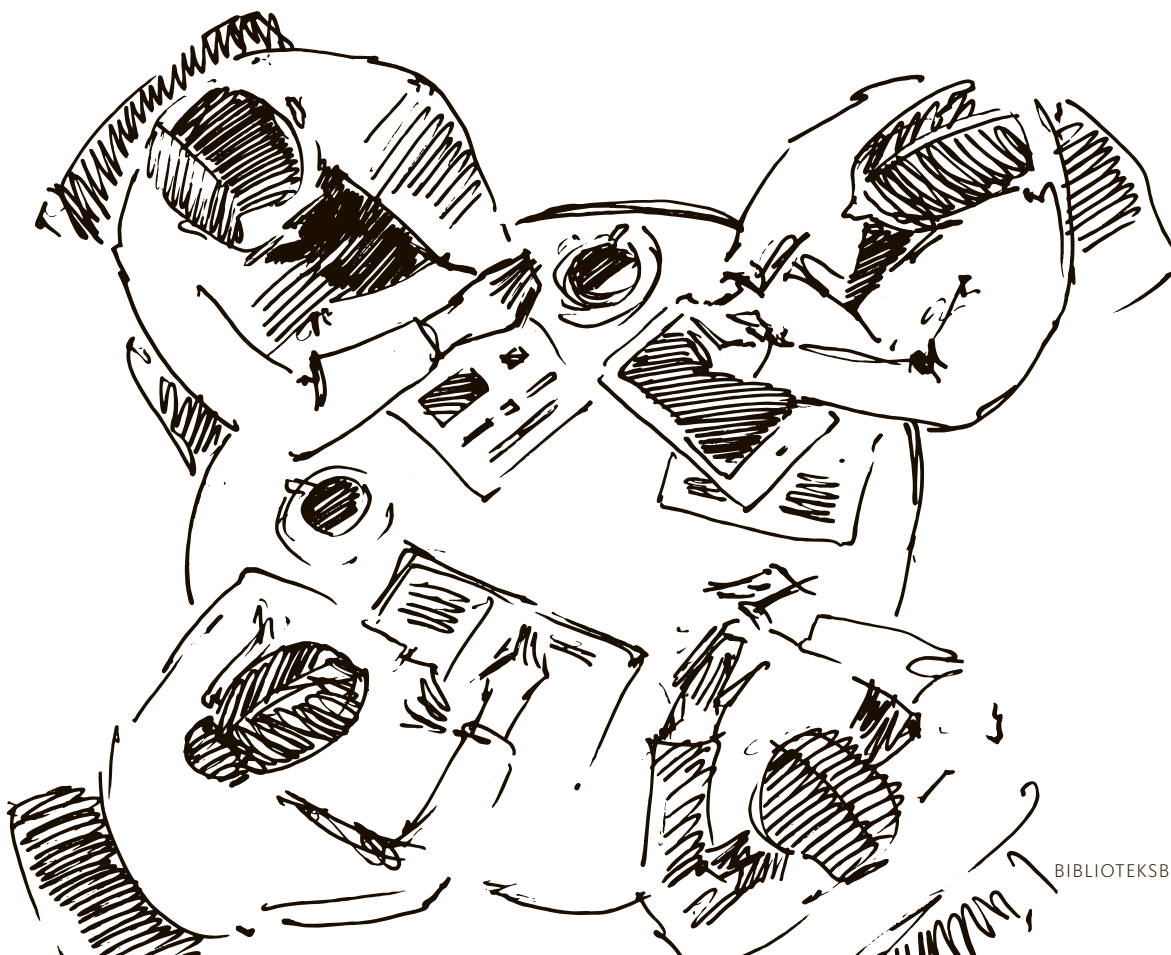
Låt användare i grupp skriva varsitt brev som om de höll på att bli förälskade i eller göra slut med biblioteket. Be dem berätta hur de känner, varför de gör slut eller har blivit kära.

– Ofta skriver folk en sida med detaljerad information. Eftersom de ser på biblioteket som en människa kan de plötsligt relatera till det känslomässigt och använder en annan del av hjärnan, jämfört med när vi ställer frågor till dem. Det blir lättare att dela med sig av saker. Jag använder mest göra slut-breven, eftersom du får mer information och folk blir arga och känslomässiga.

5. KOGNITIV KARTLÄGGNING

Låt användare rita bilder av bibliotekets styrkor och svagheter med färgglada pennor under sex minuter. Be dem byta penna varannan minut, eftersom de ritat det viktigaste först kan du sedan följa deras prioriteringsordning. De får även berätta om sin bild.

– När folk ritat använder de också en annan del av hjärnan och tänker mer konceptuellt och emotionellt. Du blir förvånad över hur mycket de delar med sig.

Behoven måste gå före tekniken och funktionen

När e-boksappen Bibblix togs fram höll utvecklingsgruppen hårt i det konkreta målet: att få fler barn att hitta sin läslust. Med tydlig riktning kunde de säga nej till saker som inte behövdes. **TEXT ANNIKA PERSSON**

Ganska många digitala projekt börjar i tekniken. Man ser en möjlighet, vill göra en webbplats, en app, en tjänst. Sedan går man och frågar de tänkta användarna om de vill ha den.

Det tycker Marianne Wallin på Digitala biblioteket i Stockholm är bakvänt.

– Vi jobbar aldrig så. För om man gör det så kommer användarna att säga ”ja, en sån vill vi ha”, och sen kommer majoriteten av dem inte att använda den. Och sen sitter man där och undrar varför de inte gör det.

NÄR STOCKHOLMS stadsbibliotek började jobba med Bibblix visste de inte att det skulle bli en app. De hade börjat med att kartlägga barns behov och drivkrafter kring läsning i allmänhet. Och så gjorde de en så kallad effektkartläggning. Analyserade fram de viktigaste målen för en lässatsning för barn och unga och

Marianne Wallin
FOTO: PRIVAT

Testa är viktigt

Under utvecklandet av Bibblix testades först handritade skisser och prototyper, från logiken till hur ikonerna skulle förstås rätt. Gruppen har träffat barn i skolor, museer och bibliotek för att hitta dem som inte gillar att läsa. De lät elever testa en amerikansk app som påminde om vad de själva ville.

vad de vill åstadkomma med investeringen.

När Marianne Wallin kom in i projektet saknade hon information om barnen som inte läser.

– Jag kunde inte förstå hur vi skulle designa en lösning för dem utan att förstå deras behov. Vi behövde lära känna dem och förstå deras vardag.

GRUPPEN BÖRJADE arbeta utifrån hypotesen att e-böcker kanske kunde intressera barn som inte läser. De började med att göra intervjuer med ett fyrtiotal barn och några föräldrar. Det blev till exempel tydligt att det var känsligt att läsa andra böcker än kompisarna.

– Lågtröskelläsarna var inte intresserade av att dela sin läsning. Då gick det prestation i den. Det gjorde att vi kunde hoppa över de sociala funktionerna med betygssättning och recensioner. Vilket var bra, för det är dyra funktioner att underhålla, konstaterar Marianne Wallin som talar sig varm för effektkartläggningen. Den gör målet väldigt konkret och därmed lätt att prioritera efter.

Vad tycker du att man ska tänka på när man ska jobba med UX?

– Jag tror att man ofta tänker teknik och funktionalitet utan att kartlägga behoven. Börjar man med en effektkartläggning så ser man snabbt hur man kan anpassa sitt projekt till förutsättningarna. Man har pengar. Man har mål. Man har identifierat målgruppen och pratat med den. Låt säga att det bästa vore att bygga ett rymdskepp. Men man har bara pengar till ett informationsblad. Då får man gå på det. Det svåra är att väva ihop förståelsen av behoven med mängden pengar och resurstid. Man vill alltid mer än man klarar av.

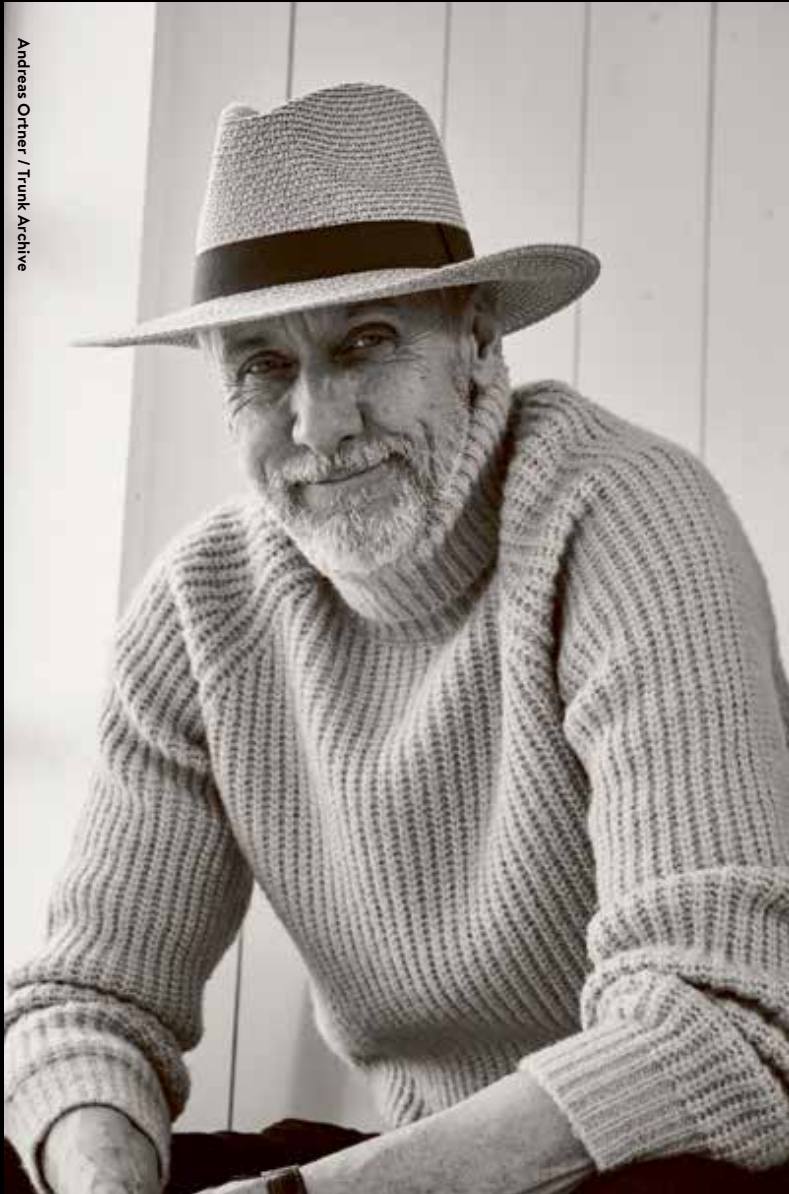
Men det är ju roligare att bygga ett kasst rymdskepp än ett superbra infoblاد.

– Det spelar ingen roll. Om pappret levererar mot målet så finns det ingen anledning att bygga det halvkassa rymdskeppet. Jag tycker det görs för mycket halvkassa rymdskepp. Det är för att folk tror för mycket på sina egna idéer. ■

NY ROMAN AV HÅKAN NESSER

Andreas Örtner / Trunk Archive

"Nesser är bland de bästa svenska spänningsförfattarna."

THE TIMES

"Håkan Nesser är en sådan säker stilist, bättre än de flesta, och med en lagom knäpp underton som gör att man börjar skratta gång på gång."

DAGENS NYHETER

"Nesser är en spänningens mästare."

THE LONDON SUNDAY TIMES

"Den svenska spänningslitteraturens gudfader."

METRO

"En exceptionellt begåvad författare – kanske Sveriges bästa."

HAMBURGER ABENDBLATT

"Håkan Nesser är utan tvekan en av Sveriges mest produktiva, kommersiellt framgångsrika och älskade deckarförfattare."

SVENSKA DAGBLADET

Informationsverige.se
guiden till svenska samhället

Informationsverige.se – guiden till svenska samhället

Ingen har undgått att biblioteken fyller en viktig funktion för många asylsökande och nyanlända i Sverige. Som mötesplats, som källa till litteratur på andra språk och som arena för olika riktade aktiviteter. Men det innebär också nya utmaningar för dig som biblioteksanställd.

När du möter besökare som är asylsökande och nyanlända i Sverige kanske du ställs inför andra behov, andra typer av frågor. Frågor som handlar om asyl, svenska samhället och olika myndigheter. Att navigera och hitta rätt svar bland all tillgänglig information på området kan vara både svårt och tidskrävande. Området präglas

dessutom av ständiga förändringar vilket försvårar ytterligare. Då kan webbplatsen informationsverige.se vara en användbar källa att hänvisa till.

På informationsverige.se har vi samlat, sorterat och sammanfattat viktig samhällsinformation riktad till asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Informationen är lättöverskådlig och finns tillgänglig på tio språk. Här finns svar på vanliga frågor om asylden, om svenska arbetsmarknaden, hur vården fungerar och mycket, mycket mer. Här finns det även möjlighet att träna svenska på egen hand via det digitala språkpaketet "Lära svenska".

Webbplatsen informationsverige.se drivs av Länsstyrelserna i samarbete med Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

Ett användbart verktyg

Webbplatsen är i första hand riktad till asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Men den är också ett användbart verktyg för dig som möter målgrupperna. På informationsverige.se hittar du:

- Information om svenska samhället på tio språk
- "Lära svenska" – träna svenska på egen hand utan kostnad
- "Boken Om Sverige" och annat material för samhällsorientering
- En kalender med aktiviteter
- Informationsfoldrar och affischer för kostnadsfri beställning

Får pris för socialt engagemang

Han älskar bollar, hyllar personalen och lyfter fram folkbibliotekens unika plats i samhället. Nick Johnson Jones, konst- och bibliotekschef i Huddinge, är årets mottagare av Bengt Hjelmqvists pris.

NICK JOHNSON JONES är glad för juryns motivering, och vill tacka Biblioteksföreringen, juryn och de som nominerade honom. Särskilt glad är han när han tänker på vilka som har fått priset före honom.

– Flera som har fått det tidigare är personer som jag tycker mycket om och respekterar. Att få vara med i det gänget känns fint.

Nick Johnson Jones får Bengt Hjelmqvists pris för sitt unika sätt att arbeta med folkbibliotek. I sitt arbete utgår han från biblioteken som en betydande aktör i samhället, inte minst i kampen mot rasism och segregation.

Själv ser han priset som ett kvitto på att han inte ger upp.

– Det krävs visst tålamod och det är inte alltid så lätt. Jag tror att jag får priset delvis för den uthålligheten.

TEXT ANNIKA CLEMENS
FOTO STINA LOMAN

Emellanåt är det en utmaning att vara chef i offentlig sektor, inte minst i tider då resurserna är knappa.

– Det är femte året nu med nedskärningar. Då behövs tuffa beslut. Det gäller att vara klar över vad som är viktigt och vad som är folkbibliotekens roll.

Han hänvisar till priset och Bengt Hjelmqvists ord om likvärdig och jämlik tillgång till biblioteken. Men nedskärningarna drabbar personalen ute i verksamheten, de som har kontakt med lokalsamhället. Det är också i det här sammanhanget som han har efterlyst nya mätmetoder. För att inte bara serva dem som redan använder sig av biblioteken utan i stället nå ut till nya grupper måste man mäta annat än antal utlån.

– Att bara mäta kvantitet är kortsiktigt och väldigt ängsligt.

GENOM SITT alternativa sätt att mäta nyttan av biblioteken har han kunnat förklara och genomdriva satsningar i mer utsatta områden, även om det har inneburit neddragningar på andra håll.

För det är stora skillnader mellan de sex bibliotek i Huddinge som han är chef över.

– Ojämligheten ökar och bland barn och ungdomar kan man se ett nära samband till föräldrarnas resurser och förutsättningar.

Inte på någon annan arbetsplats kommer man så nära lokalsamhället och möter så många olika människor som på folkbiblioteken, säger Nick Johnson Jones. ■

Nick Johnson Jones

- **Ålder:** 44 år
- **Familj:** Fru och två barn.
- **Yrkesliv:** Har jobbat 20 år med folkbibliotek
- **Bor:** I Bagarmossen i Stockholm. Uppvuxen i Sverige men med en pappa från Liverpool. Har dubbelt medborgarskap.
- **Ur juryns motivering:** "... förenar praktisk biblioteksverksamhet med teoretiska kunskaper ... på ett sätt som är unikt i den svenska

biblioteksvärlden. Nicks övergripande idé är en stark övertygelse om biblioteket som en betydelsefull aktör i samhället, både på lokal och nationell nivå, särskilt i kampen mot rasism och segregation ..."

Bengt Hjelmqvists pris delas ut tillsammans med Svensk biblioteksförerings övriga priser den 7 november.

MIK-tema lyfter fram betydelsen av bibliotek

Årets mässa kretsar kring Sydkorea, jämställdhet och MIK. Besökande bibliotekarer ska kunna förkovra sig – och bli påminda om hur viktiga de är.

FOTO: BOKMÄSSAN 2016

Årets bokmessa: mest MIK men även läsfrämjande och biblioteksutveckling.

TORS DAG 9.40–10

Fortsatt arbete för en ny biblioteksstrategi

Nyttillträdda riksbibliotekarien Karin Grönvall och avdelningschefen Christina Jönsson Adrial om hur Kungliga Biblioteket jobbar vidare med den nationella biblioteksstrategin.

10–10.45

Hur inkluderar vi barn och unga?
Forskare om hur kraven på delaktighet påverkar bibliotekens kom-

petensbehov. Med bland andra Amira Sofie Sandin från Högskolan i Borås och Jenny Hellström, bibliotekarie i Göteborg.

11–11.45

Allmän och lika läsrätt

Hur skapas förutsättningar för elever att nå målen med sin utbildning? Mångspråkiga medier i klassrummet bidrar både till inkludering och ökar toleransen för skillnader. Med bland andra skolbibliotekarien Cilla Dalén.

12.40–13

Folkbibliotek i glesbygd

– *förutsättningar och möjligheter*
Joacim Hansson, professor i biblioteks- och information-

svetenskap, presenterar resultaten av en studie om folkbibliotekens förutsättningar i glesbygd.

Amanda Lind

FOTO: KRISTIAN POHL/REGERINGSKANSLIET

13–13.45

Kraftsamling för MIK

Kultur och demokratiminister Amanda Lind talar om regeringens nationella MIK-satsning och inviger Bokmässans tema Medievetenhet. Bland övriga medver-

kande märks Statens medieråds direktör Anette Novak och Carl Heath, regeringens MIK-utredare.

13–13.45

Hur säkrar vi en trygg miljö på biblioteken?

Hur tar arbetsgivarna sitt arbetsmiljöansvar så att biblioteken har tillräckliga resurser för att utföra sitt uppdrag och samtidigt vara en trygg plats för alla? Arrangeras av fackförbundet DIK.

14–14.45

Folkbibliotekens kompetensbehov

Många vänder sig till biblioteken för att få hjälp med digital orientering. Vad innebär detta? Med bland andra Eleonor Grenholm,

"Alla förstår inte hur de kan bidra"

Annica Anderson, mässans projektledare för skola och bibliotek, vill stärka insikten om bibliotekens roll i samhällsutvecklingen.

Parallellt med jämställdhet och Sydkorea är Medie- och informationskunnighet, MIK, huvudtema på årets bokmässa. Temat har döpts till *Medievetenhet* och riktar sig i hög grad till besökande bibliotekarier.

Det handlar om att ge möjlighet till kompetensutveckling, samtal och diskussioner, säger Annica Anderson, projektledare med ansvar

för skola och bibliotek.

Hon framhåller samtidigt att det i lika stor utsträckning handlar om att rikta ljuset mot bibliotekariernas och bibliotekens betydelse för spridandet av MIK.

– I samhället tror jag generellt att bibliotekarierna är underskattade resurser, att man inte förstår deras roll och yrkesutövning. Det vill vi lyfta fram för att öka insikten om hur viktiga de är och att det demokratiska

FOTO: BOKMÄSSAN 2016

Regionala biblioteken i Uppsala, och Kerstin Olsson, Kungliga Biblioteket.

15-15.20

Hur ser skolbiblioteksverksamheten ut idag och hur kan den utvecklas? Enligt skollagen ska varje elev ha tillgång till ett skolbibliotek – men ändå saknar två tredjedelar av landets alla skolor beman-

nade bibliotek. Pamela Schultz Nybacka, Södertörns högskola, talar utifrån sin nyligen publicerade forskningsrapport "Värdet av skolbiblioteket".

15-15.45

MIK – så enkelt är det

Det handlar om att granska, fråga, analysera, skapa och samtala för att greppa sin omvärld och ta del av sin samtid. Enkelt eller svårt? Med bland andra Emma Frans, doktor i medicinsk epidemiologi, författare och en av regeringens demokratiambassadörer samt Svensk Biblioteksförbunds Karin Linder.

Karin Linder

FOTO: ELISABETH OHLSSON

17-17.45

Prisat vare skolbiblioteket!

Om hur skolbiblioteken bidrar till elevers lärande. Med Linda Spolén, bibliotekarie i Stockholm. Seminariet avslutas med utdelning av utmärkelsen Årets skolbibliotek.

FREDAG 9.20-9.40

Attraktiva biblioteksrum – exemplet Kristianstad Det fysiska rummet på Kristianstads bibliotek ska skapa initiativkraft hos bibliotekspersonalen. Med Magdalena Jeppson, bibliotekschef i Kristianstad.

10-10.45

Internet har gått sönder

Kan de digitala stora företagens makt regleras? Och i så fall av vem? Med bland andra Karin Pettersson, tidigare chef för ledarredaktionen på Aftonbladet och Ida Ölmedal, kulturchef på Sydsvenskan.

Karin Pettersson

FOTO: NATUR OCH KULTUR

10-10.45

En svensk tiger

Om bibliotekens roll i det psykologiska försvaret. Inledning av Olof Sundin, professor vid Lunds universitet, och därefter samtal med försvarspolitiker samt Svensk Biblioteksförbunds Karin Linder.

Pamela Schultz Nybacka

FOTO: EVA ENARSSON

▶ samtalet kan utvecklas med biblioteken som nav. Det har mycket med den här tiden att göra: det har inte alltid funnits en så här spännande möjlighet att spegla det som biblioteken kan bidra med, säger Annica Anderson.

Temat invigs av kultur- och demokrati-minister Amanda Lind på mässans första dag, torsdagen den 26 september, under program-punkten "Kraftsamling för MIK".

Mässan arrangerar temat i samarbete med bland andra Svensk Biblioteksförning och Västra Götalandsregionen, VGR.

– Rollen som biblioteken kan spela vill vi se i ett större samhällsperspektiv, säger Conny Brännberg (KD), ordförande i VGR:s kultur-nämnd.

Under flera år har VGR haft egna MIK-dagar, arrangerat seminarier i ämnet under Almedalsveckan och står dessutom som värd för konferensen "The Unesco Global Media and Information Literacy Feature Conference" parallellt med året mäsas.

ENLIGT CONNY Brännberg finns det en förhoppning om att politiker i andra delar av Sverige ska ta intryck av ansträngningarna i landets största region med 49 kommuner.

– Det vi har sett att vi som region kan göra för att stärka arbetet, det vill vi gärna sprida till andra.

Conny Brännberg är även vice ordförande i Sveriges Kommuners och Landstings

beredning för kultur och fritid och möter alltså andra lokala och regionala politiker från hela landet.

– Det finns ett stort intresse för MIK där, kanske inte för att begära mer pengar till bibliotekssektorn men att använda pengarna som redan finns bättre än vad vi gör idag, säger han.

Vid sidan av MIK-satsningen är en annan nyhet i år den tematiska indelningen av mässans yta. Detta innebär att det finns ett särskilt rum för bland annat bibliotek där de flesta seminarier med anknytning till området kommer att arrangeras.

– Det är för att skapa tydlighet, förklarar Annica Anderson.

För att fortsätta utveckla mässans utbud riktat till bibliotekarier utesluter hon inte att nästa steg blir att inrätta referensgrupper.

– Deras uppdrag skulle kunna vara att jobba fram vad som är relevant inom olika fält. Det handlar ju inte bara om personer som jobbar inom folk- och skolbibliotek. Det finns så många specialinriktningar med sina egna frågor. Referensgrupperna har ännu inte blivit verklighet, men det vore spännande och det är mer än en tanke, men vi vet inte när det kommer att ske.

Bokmässan hette tidigare Bok- och biblioteksmässan – kommer det gamla namnet att göra comeback?

– Det är ingen diskussion som förs nu, säger Annica Anderson. ■

Annica Anderson
FOTO: OLA KJELBYE

FORTSÄTTNING FREDAG

11–11.45

MIK – verkstad för praktiker

Hur går det till att navigera i en alltmer komplex och digitaliserad värld? Workshop med utgångspunkt i internationella exempel som utlovas innebära start på resan mot en gemensam förståelse om vad som menas med medie- och informationskunnighet. Leds av Anette Novak, generaldirektör Statens medieråd.

12–12.45

Bibliotekarien – aktivist eller tjänsteman?

Om det personliga ställningstagandets roll hos personal på

biblioteken. Roger Blomgren och Johan Sundén, professor respektive docent vid Bibliotekshögskolan, samtalar med juristen Lena Lundgren från föreningen BiS samt Svensk Biblioteksförnings ordförande Johanna Hansson.

12.30–12.50

Biblioteket som började spela

– ungdomarna flockades

Erika Greve, bibliotekarie på Göteborgs stadsbibliotek, berättar om satsningen på en stor spelavdelning.

13–13.45

Spelkunskap åt folket!

Representanter för forskning och spelbransch samtalar om hur spel

Johanna Hansson

kan stärka vår motståndskraft mot desinformation och näthat.

13–13.45

Hur mår biblioteken och demokratin?

Folkbiblioteken ska vara en demokratisk motor och läsning ska värna yttrandefriheten. Men hur rimmar ambitioner om tillgänglighet

Grethe Rottböll

med nedläggningar av bibliotek? Med Sveriges författarförbunds ordförande Grethe Rottböll och Bengt-Erik Engholm från Nationella skolbiblioteksgruppen.

14–14.45

Tillgänglig läsning för alla

Lärdomar från samarbetet som Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, har haft med biblioteken i Dalarna, Gävleborg, Uppsala, Stockholm och Östergötland för ökad kunskap om tillgänglig läsning och nya målgrupper.

15–15.45

Författaren och biblioteket

Om ett kärleksförhållande – som ibland har förhinder.

Jenny Englund, IT-ansvarig bibliotekarie på Oskarshamns bibliotek visar hur Arena Library Guide fungerar.

Nytt, modernt och digitalt

I våras hade Oskarshamns bibliotek återinvigning av sin lokal som då hade fått ett moderniserat utseende. Bland annat hade nya hyllor köpts in och i samband med det uppdaterades en del teknik också.

– Vi hade planerat det här länge. Våra hyllor hade vi haft sedan 1970-talet, så det var dags att införskaffa nya, berättar IT-ansvarige bibliotekarien Jenny Englund.

– Då passade vi också på att skaffa några touchskärmar med *Arena Library Guide* på.

Jenny berättar att de dittills hade haft datorskärmar stående på olika platser på biblioteket. På dem hade webbsidan legat uppe så att besökare kunde söka. När de nu gjorde nytt så passade de snygga touchskärmarna in perfekt som mer interaktiva sökstationer.

– Valet var enkelt. Jag hade ju varit

med i expertgruppen som hjälpte till att plocka fram vilka funktioner *Arena Library Guide* skulle ha. Så jag var medveten om vad vi köpte, konstaterar Jenny.

– De här är attraktiva, större, tydligare och visar bildomslag. Och så kan man klicka sig vidare till att läsa mer om boken.

Enkla att använda

Jenny berättar att förutom en pensionerad bibliotekarie som uttalade sig positivt om *Arena Library Guide* så är det ingen som har kommenterat dem.

– Hör man ingenting så är det positivt. Annars hade vi garanterat hört något, säger Jenny.

– Vi hade också planer på att dra igång informationsträffar kring hur man använder *Arena Library Guide*. Men det har inte behövts. Folk har hittat dem själva och både gamla

och unga söker utan att fråga. Det är väldigt positivt. De är självinstruerande helt enkelt.

Topplistor och boktips

Planen är att *Arena Library Guide* på Oskarshamns bibliotek ska visa många boktips. Därför lämnar personalen in tre boktips i veckan enligt ett specifikt schema.

– Vi har inte publicerat så många boktips tidigare men nu tack vara *Arena Library Guide* kommer vi börja göra det, berättar Jenny.

Hon har planer på att arbeta mer med både topplistor och det estetiska. Dessutom funderar de på att också installera kartan *Wagner Guide*.

– Det vore häftigt att ha en karta som direkt i *Arena Library Guide* visar var boken finns, avslutar hon.

Läs mer på www.axiell.se

Hej då boken?

Det är inte längre genom litterära djup som biblioteken ger näring till demokratin, utan med svenskunskaper, kopiatorer och tillgång till internet. Men vad händer med läsningen? Anneli Jordahl möter Magnus Cadier och Balsam Karam, skönlitterära författare som jobbar på bibliotek.

TEXT ANNELI JORDAHL FOTO JOHAN BERGMARK

ANNELI JORDAHL: Jag lyssnade på dig, Balsam, på Rädda biblioteken-demonstrationen på Sergels torg. I ditt tal sa du att din arbetsdag handlade om samhällsinformation, språkinläring, läxhjälp, internethjälp. Har skönlitteraturen någon plats på era bibliotek?

BALSAM KARAM: På Rinkeby bibliotek där jag jobbar är jag framför allt barnbibliotekarie. Där handlar det inte så mycket om att tillgängliggöra mångfalden av romaner, lyrik, smala böcker och inte smala böcker. Det handlar mer om exempelvis utskrifter och annat datorstöd. Det måste vi hjälpa till med. Folk har inte skrivare hemma. Men det kommer en tid då besökarna vill låna böckerna, då ska de finnas där. De vill ha fantasy och klassiker. De vill ha dem på flera språk, i flera delar. Det ska finnas på lätt svenska. Skönlitteraturen är absolut inte den största delen i min yrkesvardag. Men inför sommaren, då lånas romanerna ut.

MAGNUS CADIER: Det är samma sak hos oss i Skurup där jag arbetar med äldre barn och vuxna.

Vi kopierar, hjälper till med utskrifter och bankärenden. Skönlitteraturen finns i bakgrunden. Jag blir ofta förvånad över det som återlämnas, där finns lyriken. Det är låntagare jag inte märker av i mitt jobb för de sköter sig själva. Däremot får jag frågor där jag måste plocka fram min beläsenhet. Svårast är när någon kommer och lägger fram en bok som jag inte har läst och säger: "Jag vill ha en exakt likadan som den här." Då får man försöka luska. Berätta om boken! Man kollar ämnesord på sök. Jag måste ha läst mycket, och kunna vårt eget bestånd.

ANNELI: Har ni läst litteraturvetenskap?

MAGNUS: Jag har läst litteraturvetenskap, men det ingick inte på bibliotekshögskolan.

BALSAM: Jag har inte pluggat på bibliotekshögskolan. Jag är litteraturvetare och har en konstnärlig utbildning. Litteraturvetenskapen är inte det viktigaste i arbetet, utan att tillgängliggöra informationen så att låntagaren kan komma åt den. Men så klart är det något fint i mötet. Eftersom jag är en storläsare av olika typer av skönlitteratur har jag kunnat säga till en låntagare: "Den där boken tyckte inte jag om."

Anneli Jordahl,
Magnus Cadier
och Balsam Karam.

SAMTAL OM

Skönlitteraturens
plats

Bibliotekarier på biblioteksfilialerna i Alstad utanför Trelleborg, Kumla Kyrkby utanför Sala och Skiljebo i Västerås hade särskild betydelse på deras vägar till sina författarskap.

Det skapar en närhet.

ANNELI: "Mitt livs bibliotekarie" är en smått sentimental och mycket livaktig genre för författare. Jag växte delvis upp i byn Alstad utanför Trelleborg. Där fanns en pytteliten filial i en källare till ålderdomshemmet.

MAGNUS: Jag har varit där.

ANNELI: Va!

MAGNUS: När jag var bibliotekarie i Trelleborg. Då jobbade Karin Andersson.

ANNELI: Otroligt, det är hon! Karin Andersson noterade min maniska läshunger. Hon bad mig sitta med och assistera när hon beställde nya böcker från huvudbiblioteket i Trelleborg. Jag var fjorton år och jag vill påstå att det var första anhalten på vägen att bli litteraturkritiker och författare. Har ni liknande historier?

MAGNUS: Jag är uppvuxen i Kumla kyrkby utanför Sala i Västmanland. På filialen jobbade Agneta, lånekorten var ljusblå och jag hade nummer 184. Först läste jag allt som fanns på barnavdelningens hylla. När det var klart sa Agneta: "Du får låna på vuxensidan." Det var stort. Sedan kom bibliotekarien Christina Svensson från Sala stadsbibliotek, med sin kollega Lillemor, och bokpratade i vårt klassrum. Det var så fantastiskt att sitta och lyssna när de berättade och läste högt ur böcker. Så fick vi låna böckerna. När jag själv utbildat mig till bibliotekarie åkte jag ut i skolor och bokpratade. Då mindes jag Christina Svensson och tänkte att det hon gjorde för mig gör jag för andra barn. Så träffade jag Christina på en förlagsdag på BTJ. Fint att vi möttes igen efter trettio år.

BALSAM: Jag bodde i Västerås från tio till tjugo-årsåldern och närmaste biblioteket var en filial i Skiljebo. Hela somrarna tillbringade jag på biblioteket. Det luktade verkligen bibliotek, extra unket på somrarna. Jag plöjde, läste mycket för nöje. Det som var viktigt med just det biblioteket var att det bejakade andra sidor hos mig. De hade vårsalong och som trettonåring hade jag stora planer på att bli målerikonstnär. Jag målade faktiskt ganska bra och min tavla fick hänga där. Det gjorde att jag fick ett starkare band till biblioteket än en vanlig besökare.

Anneli Jordahl

●Född: 1960

●Bor: Sigtuna.

●Arbatar: Författare och litteraturkritiker.

●Aktuell bok: *Orm med två huvuden*. Essä om att skriva.

Magnus Cadier

●Född: 1971

●Bor: Byn Hagestad i Skåne.

●Arbatar: Skurups bibliotek.

●Debutroman: *November har trettioen dagar*, 2019.

Balsam Karam

●Född: 1983

●Bor: Skärholmen i Stockholm.

●Arbatar: Rinkeby bibliotek.

●Debutroman: *Händelsehorisonten*, 2018.

ANNELI: Vad säger ni till dem som tycker att skönlitteraturen är billig och mer tillgänglig i dag och därför inte längre lika viktig på biblioteken?

MAGNUS: Ska man bara läsa de böcker som är billiga att köpa blir utbudet ganska snävt. Även om böckerna kostade en krona styck skulle ingen vilja ha alla hemma, men på biblioteket finns de. Finns det inte hos oss kan vi fjärrlåna från annat bibliotek. Allt från klassiker, till bortglömda böcker som någon läste som barn och som är utgallrade för länge sedan och bara finns på Umeå depåbibliotek.

BALSAM: När det kommer skolungdomar till oss och behöver källor till sina arbeten så vill de gärna ha just böcker. Tillgängligheten blir en demokratisk fråga. Och den tryckta boken har en fördel. Texten är alltid beroende av sin form och i ljudböcker och e-böcker går formen förlorad. I exempelvis lyrik är det viktigt hur orden är placerade på sidan.

ANNELI: Internationella biblioteket i

Stockholm är hotat (och har efter intervjun stängt, reds anm). I Sölvesborg vill inte SD att skattepengar ska gå till böcker på andra språk än svenska. Vad tycker ni?

MAGNUS: Jag blir arg, och ledsen. Att ha tillgång till sitt eget språk är oerhört viktigt.

Vi köper mycket böcker på andra språk i kommunbiblioteken. Det är varje människas rätt att möta sitt språk på biblioteket.

BALSAM: Det finns ingen trovärdighet i ett sådant förslag. Det är ett populistiskt utspel för att hävda någon överhöghet kring svenskan. Vi har fem minoritetsspråk i Sverige så redan där är resonemanget dött. Viktigt att det finns nya böcker, till exempel på kurdiska. Kan man sitt modersmål har man lättare att lära sig andra språk.

ANNELI: Om jag hade varit fjorton år och läshungrig i dag – hade ni haft tid med mig? Som Karin Andersson hade.

MAGNUS: Ja, utifrån hur det är att jobba i Skurup just nu. Ofta finns det ett slags lugn i

lokalen, men det uppstår stress om någon ska ha en utskrift och datorn krånglar. Vi är två personer på golvet hela tiden. Vi kanske inte kan sitta ner och ha ett samtal, men vi kan möta någon.

Nyligen fick jag frågan om en bok med klanmönster på skotska kiltar. Besökaren använde helt andra ord och jag fick själv komma fram till att han faktiskt menade klanmönster till kiltar. Så lyckades jag hitta en bok och en länk. Han blev väldigt nöjd.

BALSAM: Jag svarar detsamma. Men det finns en förändring också i fjortonåringarnas vardag. Hur mycket tid har de? De har så många läxor. Och hur mycket värderar samhället och skolan skönlitterärt läsande? De goda läsarna sköter sig själva, det finns appar till hjälp som gör bibliotekariens jobb, till en början.

”När jag möter låntagare kan det nära skrivandet. Att höra berättelser, ha ett socialt yrke är viktigt för mig.”
– *Balsam Karam*

SAMTAL OM
Skönlitteraturens
plats

Anneli Jordahl hittade en antologi om Ellen Key på Stockholms stadsbibliotek. "Den där trista tanten", tänkte jag, bläddrade och blev fast. Så roman-debuterade jag med en bok om Ellen Key. Varje gång jag går ut från ett bibliotek har mitt tänkande flyttats fram ett par steg."

*”Jag hade aldrig blivit författare utan bibliotek, det vet jag.”
– Magnus Cadier*

Men sedan märker man att de vill ha kontakt.

Jag känner igen namn, ansikten, vi pratar lite. Biblioteket som plats har blivit viktig. Vi har torsdagschill dit man kan komma och prata med bibliotekarien och delta i aktiviteter, som pyssel eller boktips.

ANNELI: Över en miljon svenskar har inte internet, många är äldre människor. Hur hittar de skönlitteraturen?

MAGNUS: Vi hjälper dem som har svårt att gå och inte ser tillräckligt. De önskar sig ”inte för mycket blod i deckarna” eller ”inte för många personer att hålla reda på”.

BALSAM: Det pågår mycket neddragningar vad gäller att tillgängliggöra böcker för personer som inte kan komma till biblioteket. Det sparas in på uppsökande verksamhet med ljudböcker, storstilla böcker.

ANNELI: Jag har burits fram genom livet av filialer på landsbygden, bokbussar och stadsdelsbibliotek. Hade ni blivit författare om ni inte haft tillgång till bibliotek under uppväxten?

BALSAM: Nej, eftersom skrivande till nittio procent handlar om läsande för mig. Därför är det så viktigt att ha det tillgängligt. Köper man på nätet vet man vad man vill ha, men går man in på ett bibliotek kan man bläddra och låta sig fångas av något nytt. Jag läste irländsk lyrik och förstod nästan ingenting, men det behövde jag ju inte redovisa för någon.

ANNELI: Jag satt här på stadsbiblioteket och arbetade. Bredvid mig stod en antologi om Ellen Key. Den där trista tanten, tänkte jag, bläddrade och blev fast. Så romandebuterade jag med en bok om Ellen Key. Varje gång jag går ut från ett bibliotek har mitt tänkande flyttats fram ett par steg.

MAGNUS: Jag hade aldrig blivit författare utan bibliotek, det vet jag. Läsandet är min författarskola. Varje dag hittar jag böcker som gör mig nyfiken. En vanlig eftermiddag ser jag någon man gå runt med en kundkorg och fylla den med fem–tio böcker. Jag slås ofta av vilket stort litteraturintresse det finns. Många av våra besökare läser mer än jag. Jag måste ju jobba.

ANNELI: Vägjorda teveserier framstår internationellt sett som den nya episka romanen. Skymmer de skönlitteraturen?

BALSAM: Populära serier baseras nästan alltid på en bok. Det finns en levande diskussion där boken, förlagan, blir viktig. Som när *Cirkeln* blev film, då ville folk också läsa böckerna. *Hunger games* är en superpopulär bok som sedan blev filmer. *Game of thrones* är baserad på böcker som läses enormt mycket. Jag tycker själv att mobilen stör koncentrationen mer än något annat. Det har blivit ett tic, att jag behöver kolla den. Man ser nästan aldrig någon sitta med en bok på tunnelbanan.

ANNELI: Många författare är bibliotekarien. Är det en bra kombination?

BALSAM: När jag möter låntagare kan det nära skrivandet. Att höra berättelser, ha ett socialt yrke är viktigt för mig. Sedan kan jag gå in i ensamheten som krävs för skrivandet. Men det är svårt att hinna läsa och jobba samtidigt.

MAGNUS: Nu efter tjugo år i yrket är det två identiteter som möts i mig. Författaren och bibliotekarien. Biblioteksyrket är något jag kan ha tillsammans med författandet. Men helst inte på heltid. ■

Barnen skapade ett eget bibliotek

Tornets förskola i Karlshamn har digitalt lärande som profil, men det har inte hindrat framväxten av en läsande kultur. Här har barnen skapat ett bibliotek så att de enkelt kan låna hem böcker vid dagens slut.

TEXT MALIN LETSER
FOTO TORNETS FÖRSKOLA

Tornets bibliotek

På Tornets förskola i Karlshamn har barnen skapat ett eget bibliotek.

Förskolans bibliotek erbjuder både fysiska och digitala böcker. De digitala böckerna laddas ner genom QR-koder. Eftersom några av barnen på förskolan har andra modersmål än svenska finns flera av böckerna på olika språk.

Sedan augusti förra året har Tornets förskola haft Karlshamn som tema i sin verksamhet. Som en del i det har barnen, som är mellan tre och fem år, fått göra utflykter till kända platser i kommunen vartefter de fått rösta

om vilka platser de helst ville jobba vidare med. Utvandarmonumentet av Karl-Oskar och Kristina blev ett av favoritbesöken, Stadsbiblioteket blev ett annat. Nu har de byggt egna statyetter av huvudkaraktärerna i Vilhelm Mobergs romansvit, och skapat ett alldeles eget bibliotek. Det berättar pedagogen Jennie Yngveson.

Vad var det med besöket på Stadsbiblioteket som väckte barnens nyfikenhet?

– Vi har en stark läskultur här på förskolan. Varje dag efter maten har vi en läsestund och ofta tar vi med oss böcker när vi är utomhus. Vi har bland annat en plats i skogen där vi dramatiserar olika sagor, så att barnen får uppleva dem på olika sätt. Den här kulturen tror jag har bidragit till att de är intresserade av böcker. Sedan har vi två boklådor som vi får låna från Stadsbiblioteket, som byts ut med

jämna mellanrum. Att få se varifrån alla de här böckerna kommer var väldigt spännande för barnen.

Berätta om biblioteket ni har byggt!

– Vi funderade på hur vi skulle jobba vidare med Stadsbiblioteket som tema och då var det barnen själva som föreslog att vi skulle

bygga ett eget bibliotek, vilket vi pedagoger tyckte var en bra idé. Nu har vi skapat en hörna inne på förskolan där vi har samlat alla böcker, dels våra egna och dels boklådorna som vi fått låna. Sedan har det tillkommit en del böcker i och med Kulturrådets uppdrag att främja läsning på förskolan, vilket är väldigt roligt! Vi har

även en Ipad i biblioteket så att de som vill kan lyssna på ljudböcker. Barnen har skapat en fin biblioteksskylt och gjort egna lånekort också, som de får lämna in när de lånar böcker.

Ni har en digital profil på er förskola, ändå har ni lyckats skapa en stark läskultur. Hur då?

– Vi ser inte att det finns någon motsättning i att vara digital och att samtidigt uppmuntra till läsning. Det digitala fungerar snarare som ett komplement till de fysiska böckerna.

”Ibland lyssnar vi på ljudböcker och ibland läser vi fysiska böcker. Variationen är viktig och gör att barnen kan uppleva böckernas värld på många olika sätt.”

Det var barnen på Tornets förskola som efter ett besök på stadsbiblioteket själva föreslog att de skulle bygga ett eget bibliotek.

Ibland lyssnar vi på ljudböcker och ibland läser vi fysiska böcker. Variationen är viktig och gör att barnen kan uppleva böckernas värld på många olika sätt. Det ena utesluter inte det andra, det är vi noga med. Dessutom är de digitala böckerna ett bra tillägg när man jobbar med barn med andra modersmål än svenska.

Hur ser utbudet av böcker ut för de som har annat modersmål?

– Vi har barn som pratar arabiska och turkiska och till dem har vi beställt böcker på deras modersmål, som en del av bokgåvan från Kulturrådet. En del av dem är inlästa och flera finns både på svenska och på turkiska och arabiska, vilket är jättebra. Det gör att vi kan läsa dem på svenska här på förskolan, sedan kan barnen låna hem dem och läsa dem på sitt

”De digitala böckerna är ett bra tillägg när man jobbar med barn med andra modersmål än svenska.”

modersmål med sina föräldrar. Det främjar språk- och läsutveckling eftersom det hjälper dem att koppla samman vissa ord.

Hur ofta lånar barnen hem böcker?

– Ofta. Ibland kan det vara så att vi är mitt uppe i en bok när föräldrarna kommer för att hämta, då har de möjlighet att låna hem boken och läsa färdigt den på kvällen. En dag sa ett av barnen att hon ville låna hem en bok eftersom hon tyckte att det var mycket roligare att läsa än att kolla på Ipaden. Det tycker jag är ganska talande för barnens bokintresse! Även de mindre barnen på förskolan har velat ta del av biblioteket, så nu har de också fått egna lånekort.

Vad har ni fått för reaktioner från föräldrar?

– Alla är positiva. Vårt bibliotek underlättar för föräldrarna också eftersom det går betydligt snabbare att låna hem böcker från oss än att ta sig ner till stadsbiblioteket. Det ökar chanserna för att man faktiskt läser böcker hemma också. Steget blir inte så långt. ■

Starkt patos för demokratifrågor

Biblioteket tar ett stort ansvar för att bistå människor i folkbildningsfrågor. Samtidigt finns ett behov bland bibliotekarier av att prata om var bibliotekets ansvar börjar och slutar. Det visar Lisa Olsson Dahlquist i en ny avhandling vid Lunds universitet.

TEXT MALIN LETSER

Det pågår många lärosatsningar på biblioteken i landet för att främja människors digitala lärande och demokratiska kunskaper. Men hur ser det ut i praktiken, och vad finns det för möjligheter, hinder och förutsättningar för att kunna jobba med detta i en digital samtid?

Den frågan har Lisa Olsson Dahlquist, doktorand i biblioteks- och informationsvetenskap, sökt svar på i en ny avhandling vid Lunds universitet.

– Jag har en bakgrund inom mänskliga rättighetsområdet, så den här typen av frågor intresserar mig mycket, säger hon.

AVHANDLINGEN är en etnografisk studie där Lisa Olsson Dahlquist har följt tre bibliotek som jobbar med lärande insatser på olika sätt. På ett av dem finns ett lärforum för vuxna, ett har samhällsintroduktion för nyanlända och ett har skapandeverkstad, ett ”makerspace”, för såväl unga som vuxna.

– Jag gjorde ett stort förarbete och valde ut de här tre biblioteken för att de var representativa för den mångfald av olika lärandesatsningar och verksamheter som

pågår på biblioteken runtom i Sverige, säger Lisa Olsson Dahlquist.

ANALYSEN i avhandlingen visar att biblioteket i dag tar ett stort ansvar för att bistå människor i folkbildningsfrågor, både vad gäller digital kommunikation och kunskap om demokrati-frågor.

Vad som också har framkommit i studien är att det finns ett starkt patos och en stark drivkraft att arbeta med demokrati-frågor bland bibliotekarierna.

– Intervjuer har visat att många har sökt sig till yrket av den anledningen, säger hon.

Men lika tydligt som att biblioteken gör väldigt många olika folkbildande insatser – lika tydligt framgår behovet av att diskutera var bibliotekets ansvar börjar och slutar.

– Vad innebär det demokratiska uppdraget, och vilken form av delaktighet ska biblioteket underlätta och bistå med? Det behövs ett forum för den här typen av frågor, och hur man ska arbeta med lärande och delaktighet, säger hon.

LISA OLSSON DAHLQUIST har också sett ett behov av att begreppsliggöra och sätta ord på det arbete som faktiskt görs inom biblioteket.

– För dem som arbetar på biblioteken är det viktigt att man ser de här mikroprocesserna

Lisa Olsson Dahlquist
FOTO: PRIVAT

av demokratiskt görande som pågår varje dag. Det är nog inte alltid man tänker på det själv, säger Lisa Olsson Dahlquist.

I den digitala samtid vi lever i, som snabbt förändras, finns även ett behov av att diskutera såväl kraven som möjligheterna med den digitala delaktigheten.

– Digitaliseringen innebär många möjligheter för människor. Men den ställer också höga krav på att tillföra ett kritiskt informationskunnighetsperspektiv, inte minst i dag när internet är så dominerat av ett fåtal stora kommersiella aktörer och plattformar som närmast har en monopolartad ställning. Här finns behov av att diskutera netetik, säkerhet, algoritmisk medvetenhet och digital samhällskunskap, säger hon.

Då Lisa Olsson Dahlquist gjorde sin fältstudie under hösten 2015, när det kom många flyktingar till Sverige, har hon även sett hur snabbt biblioteket är som institution vad gäller att svara på nya behov.

– Det blev väldigt tydligt hur snabbt man anpassade verksamheten för att underlätta människors kommunikativa handlingsutrymme. Dels genom att upplåta rummet för människor att vara i, exempelvis för att låna datorer eller ladda telefoner, och dels genom samtalen med bibliotekarier. I förlängningen blev det en kommunikation med samhället och ett sätt att arbeta med mänskliga rättigheter i praktiken, säger hon. ■

Guide till viktoriansk science fiction

Vad är egentligen steampunk? Den frågan startar BTJ:s nya genreguide som heter just Steampunk. Och ett första svar levereras redan från start, nämligen viktoriansk science fiction. Berättelserna utspelar sig under 1800-talets senare del och ångtekniken är där. Men det finns också utrymme för demoner, egyptisk magi och mordiska solfjädrar. I ett fall dyker Gustav Vasa upp i 1800-talsskrud, ridande på en ångdriven älg.

Inte mycket är förbjudet om man får tro de två litteraturvetarna Maria Nilson och Helene Ehriander, båda vid Linnéuniversitetet. De blandar själva och ger: boktips, analyser och intressant nöderi. ■ **BBL**

Ungas läsvanor – inte bättre förr

Stämmer det att barn och ungas läsvanor går utför, från koncentrerad djupläsning till ytlig och fragmentarisk läsning? Den frågan har Anna Lundh, docent vid Bibliotekshögskolan i Borås, tillsammans med två andra forskare, tagit sig an i forskningsprojektet LÄST, som är finansierat av Vetenskapsrådet.

Underlaget för projektet är ett stort antal videoinspelningar från lektioner på svenska grundskolor som gjordes som en del i ett pedagogiskt forskningsprojekt på 60-talet. Inspelningarna har analyserats med fokus på hur läsvanorna såg ut då, jämfört med i dag. Resultatet visar att det mesta är sig likt, oavsett om barnen läser digitalt eller i tryckt form. Eleverna på 60-talet använde visserligen tryckta böcker, men de skumläste för att snabbt hitta fakta och samtal om läsupplevelse och det litterära verkets betydelse var sällan i fokus i klassrummet. Forskarna konstaterar att föreställningen om en läsandets guldålder, då barn satt och fördjupade sig i "god" litteratur, möjligen har funnits – men att den i alla fall inte ägde rum i slutet av 60-talet. ■ **BBL**

Anna Lundh
FOTO: CHRISTIAN PERSSON

Varje dag känner tusentals svenskar oro

Över mediebruset, alltså.

Men det är okej, vi har tipsen du behöver för att kunna slappna av.

FILTERBUBBLOR

PROPAGANDA

DESINFORMATION

GENOMSKÅDA

urplay.se/genomskåda

BOKBUSSEN Libvan

med leverans till Hörby
fellwings@telia.com
042-757 25

Stockholm 19-20 november

Skolbibliotek 2019

Konferensen lyfter bland annat:

- Det senaste inom källkritik och informationssökning
- Skolbibliotekariens roll i digitaliseringsarbetet
- Aktuellt från Skolverket – nationell överblick av skolbiblioteken
- Utveckla elevernas informationskompetens
- Lyckad samverkan mellan skolbibliotekarie och lärare

Läs mer och anmäl dig till konferensen på teknologiskinstitut.se

”Tidstypiskt att ge sig på biblioteken”

I Stockholm skingras Internationella bibliotekets personal och i Sölvesborg ska biblioteken inte längre ha böcker på elevers modersmål. Svenska PEN:s ordförande Jesper Bengtsson ser en trend som förskräcker.

TEXT JESPER BENGTSOON

Jesper Bengtsson
FOTO: JULIA BJÖRNE

EN DAG FÖR NÅGRA ÅR sedan besökte jag ett kristet college strax utanför staden Myitkyina i norra Burma. Rektorn bjöd på grönt te och visade mig lokalerna. Han var särskilt stolt över biblioteket med böcker på det lokala språket

jingpaw.

Kachinfolkets språk.

Rektorn drog med fingertopparna över bokryggarna. Det var några få böcker. Knappt mer än en hyllmeter. Så pekade han mot på en tavla på väggen. Den föreställde den svensk-amerikanske missionären Ola Hanson. Bördig från Åhus kom han till norra Burma 1890 som baptistmissionär.

Hans uppdrag var att skapa ett skriftspråk åt kachinfolket.

Kachinerna hade ett eget talat språk, kulturella minnen och traditioner.

Men inget skriftspråk.

Det tog några år. Han använde det latinska alfabetet och svensk fonetik. När han skapade den första ordboken fick han bokstavligt talat titta in i människors munnar för att förstå det exakta sättet att uttala ett ord och sedan hitta de bokstavskombinationer som bäst beskrev just det ordet.

När han var klar ägnade han 35 år åt att översätta Bibeln.

Kachinerna betraktar Ola Hanson som sin räddare. Utan ett eget skriftspråk, utan böcker på sitt modersmål, hade de upphört att existera som folk. De hade sugits upp av den burmanska majoriteten.

De flesta i kachinstaten talar både burmesiska och lite kinesiska, men genom att de kan läsa böcker och tidningar på sitt eget språk

bottnar de i sin egen historia. Det skrivna ordet har gett dem egenmakt.

Den tidigare militärjuntan i Burma gjorde allt för att det inte skulle bli så. De stoppade alla böcker och tidningar på kachinernas eget språk.

”Integrationen är vår tids kanske viktigaste sociala fråga. I det läget är det tidstypiskt men helt kontraproduktivt att ge sig på biblioteken”

JAG BRUKAR tänka på det lilla biblioteket i Myitkyina när det blossar upp debatter om de svenska biblioteken.

Under sommaren har Sverigedemokraterna i Sölvesborg med stöd av Moderaterna

DEBATT

Språk och
mångkultur

ändrat i den lokala biblioteksplanen. Kommunstyrelsens ordförande Louise Erixon (SD) ville ta bort formuleringen att man ska "erbjuda böcker/medier på andra språk och samverka med modersmålsläraryrarna".

Biblioteken i Sölvesborg ska inte längre hålla böcker på elevernas modersmål.

Agerandet ligger helt i linje med SD:s politik i andra kommuner. De vill inte att biblioteken ska spegla det mångkulturella samhället. De vill inte ge barn och vuxna med ett annat modersmål än svenska chansen att läsa böcker på sitt eget språk.

HANTERINGEN av Internationella biblioteket, IB, i Stockholm bär samma prägel av att nedprioritera bibliotekens roll som mötesplats för olika språk och kulturer.

IB är det största biblioteket i Europa i sitt slag. Över 200 000 böcker på 120 språk.

Varje dag besöks det av 600 personer.

Men den borgerliga majoriteten, där även MP ingår, lägger ned i nuvarande form och flyttar en mindre del av IB till Kungsholmens bibliotek. Den språkkunniga personalen skingras. Det blir svårare för den som vill hitta böcker på sitt modersmål att göra det.

Det finns starka bevis för att barn som lär sig att tala och läsa flytande på sitt förstaspråk också står bättre rustade att möta ett annat språk. På samma sätt som att den som bottnar i sin egen kultur har lättare att möta andra grupper, traditioner och sedvänjor.

Och just där blir parallellerna mellan Sölvesborg och Stockholm, mellan Sverige och Burma, så avgörande – och förskräckande.

Vi lever i ett samhälle med människor från hela världen. Man kan, som Sverige-demokraterna, önska att landet inte var mångkulturellt. Men en sådan önskan har ungefär samma verklighetsgrund som att önska sig en miljard kronor av jultomten.

Det mångkulturella är nämligen ett faktum.

Du kan inte tänka bort att vi har minoriteter i Sverige. Både inhemska,

som samerna, och människor som flyttat hit från andra delar av världen.

Du kan inte tänka bort att integrationen är vår tids kanske viktigaste sociala fråga.

I det läget är det tidstypiskt men helt kontraproduktivt att ge sig på biblioteken och deras uppgift att vara just en mötesplats mellan kulturer,

traditioner och människor.

Det är trots allt genom språket vi möts.

Ditt språk. Mitt språk. Vårt språk.

Tyvärr går den politiska trenden just nu i en annan riktning. ■

"Man kan, som Sverige-demokraterna, önska att Sverige inte var mångkulturellt. Men en sådan önskan har ungefär samma verklighetsgrund som att önska sig en miljard kronor av jultomten."

David Jarl på Prinnet förklarar enkelheten kring Paxxa: "Det går snabbt att komma igång för biblioteken och det krävs enbart internet, ingen server."

Paxxa – det enkla bokningssystemet för bibliotek

När biblioteken i Sollentuna efterlyste ett smidigt, lättanvänt och självgående bokningssystem hittade man Paxxa. Nu frigörs tid för bibliotekspersonal och besökarna kan enkelt boka sina datorer själva.

DET VAR NÄR biblioteken i Sollentuna efterlyste ett smidigt, lättanvänt och självgående bokningssystem för datorerna för att frigöra tid för bibliotekarierna som Paxxa kom till. Paxxa

har utvecklats av Veroveli i samarbete med Prinnet.

BIBLIOTEKET VILLE HA ett system som inte skulle behöva underhållas. Personalen skulle inte behöva vara IT-kunniga och det skulle vara enkelt för besökare att använda så att personalen skulle slippa frågor. Man ville helt enkelt ha ett enkelt system som kunde skötas och bokas utan problem.

Prinnet som tidigare i flera år hjälpt biblioteken i Sollentuna med IT-lösningar kopplades in och tillsammans med utvecklingsbolaget Veroveli skapades

en ny lösning för bokningsbara datorer samt dropin-datorer. Systemet blev Paxxa.

PAXXA STÖDGER TVÅ sätt att boka datorer:

Bokningsbar dator - Boka datorer i förväg via webbsida, smartphone eller bokningspanel på biblioteket.

Dropindator - Man kan sätta sig vid en ledig dator och får då sitta vid den en begränsad tid.

- Det går snabbt att komma igång för biblioteken. Det krävs enbart internet, ingen server, säger David Jarl på Prinnet.

- Paxxa sköter sig själv.

PÅ BOKMÄSSAN

När ska mitt bibliotek anslutas till Libris?

Går det att hämta poster från BURK-sök?

Hur fungerar det för skolbiblioteken?

**KOM OCH SNACKA BIBLIOGRAFISK SERVICE
I NATIONELL KATALOG MED OSS I GÖTEBORG.**

Monter D01:11

Pub.05

Ohj-c

Noebb

Kvällsmingel

Hämta en signum-pin i en av våra montrar.
Den är din biljett till vårt mingel, 26/9 kl. 16.57.

Noebb

Ohj-c

Pub.05

BTJ FIXAR DITT SKOLBIBLIOTEK!

Monter C05:15

»Det vore
toppen att få hjälp
med urvalet ...«

#LÄRARE

»Jag vill helst
göra urvalet själv.«

#SKOLBIBLIOTEKARIE

»Jag vill ha ett
skolbibliotek som
följer skollagen och
läroplanen.«

#REKTOR

FRÅGA EXPERTEN

Var börjar man när man startar ett nytt skolbibliotek? Hur får man besökarna att hitta rätt i ett meröppet bibliotek? Från och nu kan du som läsare av Biblioteksbladet ställa frågor till Svensk biblioteksförnings expertnätverk. **Skicka din fråga till bbl@a4.se** så ser vi till att den kommer till rätt expert.

Är hbtq-hylla rätt?

Hej!

Jag jobbar i en högstadieskola och vi har haft diskussioner här på skolan om man ska ha en regnbågshylla eller inte. Om man inte vill vara öppen med vad man läser kan det ju vara känsligt att gå till den hyllan och botanisera. Och det kan ju också vara ett sätt att bryta normen att låta olika normsystem stå sida vid sida. Eller?

Skolbibliotekarie i Skåne

Christer svarar:

Det viktiga är att inkludera hbtq-personer och att synliggöra hbtq. En regnbågshylla är inte en nödvändighet, men att lyfta fram medier som handlar om hbtq är konstruktivt och hjälper många. Ett bibliotek i Västerbotten ville först skydda hbtq-personers integritet genom att låta bli att ha en regnbågshylla – de kände sedan att det inte var deras uppgift att skambelägga hbtq genom att ta för givet att hbtq är skamfullt för låntagarna. De håller därför på att fixa fram en regnbågshylla nu. Om biblioteket har en hylla så är det bra om den placeras så att en kan titta i den utan att bli uttittad. Viktigt att hyllan har dubletter under ordinarie signum, så att hbtq finns integrerat i övriga biblioteket också.

Att låta böckerna stå som de alltid har gjort bryter inte normen utan reproducerar den. Hbtq är inte ett annat normsystem än vad normen är. Samhället är heteronormativt och att lyfta hbtq är att visa på att det finns mer än det som normen beskriver.

REGNBÅGSHYLLAN är en hylla med hbtq-perspektiv, aldrig en målgrupps-hylla eller en speciell genre. Hyllan markerar att du har rätt att vara du. Det är en hylla som avdramatiserar hbtq, som höjer den allmänna kunskapsnivån och den kulturella kvaliteten med ett normkritiskt perspektiv. Den är givetvis till för alla och angelägen för alla precis som böcker som beskriver cispersoner och heterosexualitet.

På mindre bibliotek med begränsad budget kan det funka bra med ett regnbågstorn som en positiv hbtq-markering. Det är en permanent skyltning med broschyrer och media med hbtq-perspektiv. Då krävs det inte dubblering av media utan personalen kan istället variera vad som står i tornet.

Ta gärna mer kontakt med mig, nätverket och er närmsta RFSL-avdelning. ■

FOTO: ANDERS MAGNUSSON

CHRISTER EDEHOLT, nätverket för hbtq-frågor på bibliotek, arbetar som biblioteksutvecklare med fokus tillgänglighet, på Regionbibliotek Västerbotten.

Svensk biblioteksförnings expertnätverk är öppna för alla medlemmar. Det finns expertnätverk för:

Barn- och ungdomsbibliotek, bibliotekens arbete med mångspråk och nyanlända, bibliotekens lärandemiljöer, bibliotek och Agenda 2030, bibliotek och upphovsrätt, bibliotek som har äppelhyllor, digitala bibliotekstjänster, folkbibliotekschefer, fängelsebibliotek, företagsservice på bibliotek, hbtq-frågor på bibliotek, Ifla, mobil biblioteksverksamhet, skolbibliotek, specialbibliotek, studerande och nya bibliotekarier, service till studenter med läs- och skrivnedsättning, tecknade serier på biblioteket, tidningar och tidskrifter på folkbibliotek, verksamhetsutvecklande metoder, ämnesbibliotekarier inom socialt arbete, sociologi och genusvetenskap, NISSAG.

Behovet av en kompass

år satsar vi stort på seminarier och workshops om medie- och informationskunnighet på årets Bokmässan. Förberedelserna har pågått under hela våren och Jenny Nilsson som är innehållsansvarig har arbetat hårt för att fylla det späckade programmet med kvalitativt innehåll.

Själv kommer jag att förbereda mig med en veckas vandring i svenska fjällen. Helt utan internetuppkoppling. Det gäller att lita på sitt eget omdöme, ha en fungerande kompass, karta och väl förberedd packning. Även vandring kräver sin kunnskap.

SAMHÄLLSUTVECKLINGEN och internets möjligheter för publicering och spridning av alla former av medier med alltifrån trovärdigt innehåll till avsiktliga falskari har varit i fokus i medierna de senaste åren. Debatten tangerar ibland alarmism och svaret är för många ett absolut krav på vetenskap, sanning och absolut fakta. Gärna lätt och omedelbart tillgängligt på internet.

Men besinnar vi oss något är metoderna för ett väl grundat beslut eller uppfattning desamma idag som innan internet. Vi fattar dagligen beslut ur individuella behov och inför olika situationer. För att få stöd och hjälp vänder vi oss till personer vi känner förtroende för eller andra källor vi har en relation med.

Men det uppstår också situationer där såväl tiden som den upplevda hetsen kring en händelse gör att våra inarbetade metoder sätts ur spel. Det kan vara allt ifrån långvariga tågförsejningar, terrorattacker, elavbrott, massiva skogsbränder eller psykologisk krigföring. Hur agerar vi då?

I BÄSTA FALL kan vi falla tillbaka på olika förmågor. Hur man använder kompassen och kunnskap att korrekt bedöma om kartan stämmer med terrängen. Vågar jag lita på min egen bedömning? Utan denna kunnskap och förmåga att använda den går man snabbt vilse.

SVENSKA FOLKBIBLIOTEK utgör ett fint nätverk av medie- och informationskunniga noder över Sverige. I folkbiblioteket finns alla förutsättningar att bli en medie- och informationskompetent invånare. Bibliotekets samhällsansvar är att tillhandahålla kompassen och kunnskap att tolka den men i varje enskilt läge är det upp till vår egen förmåga att använda den. MIK-kompassen.

Karin Linder

Generalsekreterare, Svensk biblioteksförning

FOTO:
ELISABETH OHLSON

AKTUELLT FRÅN FÖRENINGEN

HAR DU TIPS på något du vill att andra medlemmar ska ta del av? Mejla Elza Zandi, webbredaktör: elza.zandi@svbib.se

Vi ses på Bokmässan!

UNDER ÅRETS BOKMÄSSA kommer Svensk biblioteksförning att samarbeta med bokmässan. Under temanamnet *Med(ie)vetenhet* blir medie- och informationskunnighet ett tema på årets Bokmässan.

Frågor kring medie- och informationskunnighet och källkritik (MIK) är något som förningen jobbar aktivt med. Målet är att nå många nyckelpersoner för att öka just medie- och informationskunnigheten samt att bibliotekarier och lärare ska få en ökad kunskap och värdefulla verktyg i sitt dagliga arbete berättar Bokmässan i ett pressmeddelande. ■

VÅRA SEMINARIER

Prisat vare skolbiblioteket!

Torsdag 26 september kl 17:00

Så samverkar skolbibliotekarier och lärare framgångsrikt för elevers ökade medie- och informationskunnighet. Prisutdelning till Årets skolbibliotek.

Skrivningarna om digital kompetens har förtydligats och förstärkts i läroplanerna. Nationella biblioteksstrategins forskningsöversikt "Skolbibliotekens roll för elevers lärande" visar att det är tydligt att bibliotekarier bidrar till elevers lärande med informationsvetenskaplig kunskap. Men hur får man samverka att fungera i praktiken för elevens bästa? Exempel från Stockholms stad och från Årets skolbibliotek 2019

Medverkande: Linda Spolén, bibliotekarie vid Lärande med digitala verktyg,

Mediateket Stockholms stad. Seminariet avslutas med utdelning av priset till Årets skolbibliotek 2019 som berättar hur de arbetar för ökad MIK.

Prisutdelare: energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman.

En svensk tiger?

Fredag 27 september kl 10:00

I stunder av stress är vi mer mottagliga för desinformation och påverkan än vanligt. Hur rustar vi oss för att under svåra och trängda förhållanden hålla huvudet kallt och använda förmågor som källkritik och källtillit? De svenska biblioteken har en viktig roll i det psykologiska försvaret genom att garantera multipla källor och rusta var och en med medie- och informationskunnighet.

Medverkande: Professor Olof Sundin, Lunds universitet, inleder med en fördjupning i ämnet. Journalisten Willy Silberstein leder sedan ett samtal med försvarspolitiker och Svensk biblioteksförnings generalsekreterare Karin Linder. Även Niklas Karlsson (S), vice ordförande i försvarsutskottet samt Jan R Andersson (M) och Elisabeth Falkhaven (MP), ledamöter i försvarsutskottet, kommer att medverka.

RAPPORT

"MIK och biblioteken – en lägesrapport"

I vår monter *Do:109* kan du hämta vår nya rapport "MIK och biblioteken – en lägesrapport". I rapporten presenteras genom tre exempel från Karlstad, Sundsvall och Stockholm hur bibliotekarier inom olika typer av bibliotek stärker MIK hos sina användare. Tankar kring biblioteken och MIK ges också av två kunniga praktiker inom området. I rapporten intervjuas även fem forskare om forskningsläget idag. Rapportförfattare är Ingela Hofsten.

Rapporten presenteras vid ett samtal mellan Karin Martinsson från Svensk biblioteksförning och Ingela Hofsten.

Torsdag 26 september kl 11:00, på MIK-Ytan, Läktaren

VÅRA WORKSHOPPAR

Fredag 27 september

Vi kommer att ha fyra stycken workshoppar. Samtliga tillsammans med Linda Spolén som är skolbibliotekskonsulent på Mediateket. Workshopparna kommer att äga rum i Temaområdet MIK som ligger granne med föreningens monter.

OMVÄND BILDSÖKNING i workshoppen lär du dig att arbeta med reversibla sökmotorer för bilder för att ta reda på var bilden varit publicerad tidigare och var den är publicerad just nu.

FISKEQUIZ Genom att förstå hur en URL (webbadress) är uppbyggd kan du också bli bättre på källkritik och att se om en sida försöker fiska information såsom lösenord och kortnummer från dig.

EGEN LÖPSEDEL På denna workshop får du med väldigt enkla medel skapa dig en egen sensationell löpsedel.

BAD NEWS Bad News-game är ett webbaserat spel där du tar rollen som spridare av fejknyheter. Uppgiften är att få så många följare som möjligt medan du bygger upp en falsk trovärdighet åt din nyhetssida.

FOTO: FRIDA ANDERBERG

AKTUELLT FRÅN FÖRENINGEN

HAR DU TIPS eller förslag på något du vill att andra medlemmar ska ta del av, skicka ett mail till Elza Zandi, webbredaktör: elza.zandi@svbib.se

KALENDARIUM

Bokmässan 2019

Inför årets Bokmässan kommer Svensk biblioteksförning att samarbeta med bland annat Bokmässan, Västra Götalandsregionen och Lärarförbundet om MIK. Under temanamnet Med(ie)vetenhet blir medie- och informationskunnighet ett tema på årets Bokmässan. Frågor kring medie- och informationskunnighet och källkritik (MIK) är något som föreningen jobbar aktivt med. Målet är att nå många nyckelpersoner för att öka just medie- och informationskunnigheten samt att bibliotekarier och lärare ska få en ökad kunskap och värdefulla verktyg i sitt dagliga arbete berättar Bokmässan i ett pressmeddelande.

ADRESS: Mässans gata 10, Göteborg

DATUM: 26-29 September 2019

Fortbildningsdagar för medicinska bibliotekarier

Årets fortbildningsdagar för medicinska bibliotekarier verksamma på högskole-, universitets- och sjukhusbibliotek hålls i Linköping.

ADRESS: Linköpings universitetsbibliotek 581 83, Linköping

DATUM: 21-22 november 2019

Forskardagen

Svensk biblioteksförning bjuder in till årets Forskardag som äger rum på City-konferensen Ingenjörshuset i Stockholm. Under Forskardagen presenteras aktuell forskning på temat hållbar utveckling. Mer information och Forskardagens program presenteras under hösten.

ADRESS: Malmskillnadsgatan 46, 111 57 Stockholm

DATUM: 3 december 2019

Läs mer på

www.biblioteksforeningen.se/kalender

FOTO: OSCAR MATTSSON

”Jag hoppas på inspiration, teorier och praktiska tillämpningar”

INGRID JOHANSSON jobbar som undervisande bibliotekarie på Chalmers tekniska högskolas bibliotek. Hon undervisar främst på grundnivå inom informationskompetens. Institutionen hon jobbar på heter *Vetenskapens kommunikation och lärande (CLS)*. Ingrid Johansson har fått ett resestipendium från föreningen för att delta i konferensen *IFALC* (International Forum on Active Learning Classrooms) i Minnesota, USA. Konferensen tar sitt avstamp i rum för lärande och speciellt sådana utformade för aktivt lärande (Active Learning Classroom, ALC), som är en del av dagens och framtidens högre utbildning.

– Jag har sannerligen länge närt en dröm om att få delta och jag är mycket tacksam för det stipendium, som Svensk biblioteksförning har tilldelat mig. Teknologernas lärande är – som alltid – under luppen, och inom ramen för det pedagogiska navet arbetar Chalmers kontinuerligt med att möta pedagogiska utmaningar inom högre utbildning. Vi från CLS och biblioteket är delaktiga i detta och här vill jag fortsätta att utvecklas och inte minst

fördjupa mig i pedagogiken. Jag tror att den här konferensen kommer att ge mig verktyg att mejsla ut nya ingångar inom ramen för ovan nämnda angelägenheter, säger Ingrid Johansson.

Vad hoppas du på att få ut av din resa?

– Konferensen är en stor del av resan, men dessutom är det så att dagarna före konferensen ges ett s.k. pre-seminarium, i vilket jag skall delta. I den delen erbjuds vi en rad studiebesök och vi ges också tillfälle att träffa och ställa frågor till några av lärarna från universitetet i Minnesota, vilka har en lång erfarenhet av det aktiva lärandet och undervisning i de grandiosa lokalerna.

Vad är den viktigaste frågan under konferensen tycker du?

– Whats in it for me! Hellre säger jag ”us” med tanke på att jag har kollegor som brinner för samma saker och hoppas att ha returväskan full med inspiration, teorier och praktiska tillämpningar inför HT19. ■

TEXT ELZA ZANDI

”Det är viktigt att användaren känner sig delaktig”

Henrik Hannfors är bibliotekarie på Enskilda Högskolan Stockholm. Han jobbar mest med system men också med användarservice och förvärv.

HENRIK HAR FÅTT ett resestipendium från föreningen för att delta i konferensen Open Repositories i Hamburg. Temat för konferensen skiftar år för år, den här gången handlar det om processer för tillgängliggörande av vetenskaplig information där slutanvändaren står i centrum.

Vi har ställt några frågor till honom angående resan.

Varför vill du delta i konferensen Open Repositories i Hamburg?

– Framför allt eftersom årets tema är fokuserat på slutanvändaren. Teknologiska system för access till vetenskaplig information kan vara hur sofistikerade som helst, men det viktiga är att de går att använda på ett lättförståeligt och intuitivt vis.

Vad hoppas du på att få ut av din resa?

– Dels fler internationella kontakter, eftersom ämnesproblematiken rör så pass många olika aktörer på en global arena, och dels föredömliga exempel

från andra som kommit längre än vi i Sverige.

Vad är den viktigaste frågan under konferensen tycker du?

– Det är ganska många viktiga frågor som adresseras, men jag själv är kanske mest intresserad av hur vi kan utveckla system för tillgängliggörande av vetenskaplig information som gör att slutanvändaren känner sig införstådd och delaktig i det vetenskapliga arbetets mångskiftande praktiker.

Hur känns det inför resan?

– Det känns bra! Överhuvudtaget tycker jag att den här typen av miljöombyten leder till att man återkommer till sitt dagliga arbete med nya reflektioner och utvecklingsidéer. ■

TEXT ELZA ZANDI

FOTO: YLVA TRAPP

Nytt medlems-system

UNDER HÖSTEN går Svensk biblioteksforening över till ett nytt medlemssystem, som utvecklats av det danska företaget Group-care. Syftet är att bland annat att förenkla administrationen, och minska antalet pappersutskick. Du som medlem kommer också att kunna logga in för att se och ändra dina egna uppgifter.

Mer information om övergången kommer att skickas ut via medlemsmail och läggas på föreningens webbplats framöver.

FOTO: FREDRIK HIERLING

Dags att söka stipendier och utvecklingsstöd

Resestipendier senast 30 september

Behöver du och dina kollegor göra en studieresa inom ramen för ett projekt? Alla medlemmar – både enskilda och institutionella – kan söka stipendierna. Kansliet avgör vilka som tilldelas stipendierna, och beslut meddelas under oktober. Ansökan, innehållande motivering och budget, skickas till info@svbib.se

Utvecklingsstöd senast 10 oktober

Stödet gäller för institutionella medlemmar, och styrelsen har beslutat att i år ge stödet till de som särskilt prioriterar insatser för att öka medie- och informationskunnigheten. I budget finns 300 000 kronor och beslut fattas av styrelsen under hösten.

Formulär för ansökan finns på www.biblioteksforeningen.se ■

Ann Legeby – Forskardagen

Ann Legeby är professor i Tillämpad stadsbyggnad vid KTH Arkitektur och en av våra talare på årets Forskardag.

Jag kommer att prata om stadsbyggandets och arkitekturens roll i relation till olika hållbarhetsfrågor. Framför allt blir det fokus på sociala hållbarhetsaspekter exempelvis genom att beskriva variationer i tillgänglighet till kultur eller samhällsliga resurser i olika delar av en stad och hur stadsbyggandet påverkar detta, säger Ann Legeby.

Ann Legeby har doktorerat inom stadsbyggnad och har särskilt intresserat sig för stadsbyggandets sociala dimension. Segregation, stadsliv och jämlika livsvillkor är centrala forskningsteman.

– Att planera för ökad hållbarhet är bland det viktigaste vi kan ägna oss åt i den tid vi lever och de sociala frågorna tycker jag är särskilt viktiga. Här finns en stor potential för stadsbyggandet att göra skillnad som ofta förbises, säger hon.

HENNES FORSKNING syftar till att öka förståelsen för hur stadsbyggandet påverkar livsvillkoren i olika stadsdelar och samhällen vilket kan kopplas till hållbarhet. Ann Legeby har också via sitt jobb på Sweco i Göteborg tagit initiativ till ett mentorprogram för att stötta unga i nordöstra Göteborg, en del av Ange-

”Att planera för ökad hållbarhet är bland det viktigaste vi kan ägna oss åt.”

och olika sociala processer. Att lära sig mer om hur stadsbyggandet kan användas för att minska exempelvis segregation och ojämlika livsvillkor tycker jag är väldigt intressant! säger hon.

redsutmaningen.

– Varje forskningsprojekt vi gör bidrar till ökad kunskap och ökad förståelse för relationen mellan det byggda

Vad är det viktigaste du vill att deltagarna ska ta med sig efter att ha lyssnat på dig?

– Här kan man få höra mer om begrepp såsom ’kulturnärvaro’ eller ’samhällelig närvaro’ och hur stadsbyggandet påverkar det. Att arkitektur och stadsbyggande för lång tid lägger fast förutsättningar för hur vårt samhälle kan fungera och att vi därför behöver ta kloka beslut när det gäller hur vi investerar i vår byggda miljö, säger Ann Legeby. ■

TEXT ELZA ZANDI

FOTO: JONAS ERIKSSON

Nu kan du anmäla dig till Forskardagen 2019

I **NÄSTAN** alla delar av samhället arbetar vi numera för en hållbar utveckling. Vad innebär det egentligen? Och vad innebär det att leva i ett hållbart samhälle? Under namnet Agenda 2030 har FN identifierat utmaningar och tagit fram mål för den globala utvecklingen/global hållbarhet.

Hållbar utveckling spänner över alla delar av samhället och det pågår forskning inom vitt skilda discipliner. Detta vill vi belysa under Forskardagen. Vi kommer möta ett an-

tal forskare vars arbete knyter an till ett urval av de globala hållbarhetsmålen och höra om hur de tar sig an utmaningarna.

DU KAN REDAN NU anmäla dig till konferensen via biblioteksforeningen.se där kan du även se programmet och vilka som kommer att föreläsa under dagen.

Årets Forskardag
Datum: Tisdag 3 december. **Plats:** City-konferensen, Ingenjörshuset, Malmskillnadsgatan 46, Stockholm.

OBS! Antal platser är begränsat, och sista anmälningssdag är 18 november. Observera att anmälan är bindande. ■

TEXT ELZA ZANDI

Den ojämlika tekniken: äldres vardag med digitala medier

FOTO: LILLAN MAGNUSSON

DINO VISCOVI är lektor i medie- och kommunikationsvetenskap vid Linnéuniversitetet i Växjö och en av våra talare på årets Forskardag.

– Det viktigaste jag vill förmedla är att det inkluderingsarbete som sker idag för det första är ofullständigt och dessutom är ett åtagande som kommer att sträcka sig många år framåt i tiden, säger Dino.

Läs hela vår intervju med honom på föreningens webbplats, glöm inte att anmäla dig. ■

TEXT ELZA ZANDI

MEDLEM

Månadens medlem – Daniela Eriksson

DANIELA ERIKSSON har i skrivande stund varit medlem i föreningen i ungefär två månader. Hon är bibliotekarie på Luleå Stadsbibliotek och jobbar med ungdomar, allt ifrån ungdomslitteratur, deras miljö i biblioteket till programverksamhet.

Jag är extra stolt över Bok- & filmcirkeln som pågått i över fem år, ungdomarna har sett och läst allt från tunga klassiker till brinnande aktuella verk. Det har gett upphov till intressanta diskussioner om böcker, filmer och om livet. Jag ser också fram emot att få berätta om Spellörddag, ett årligt återkommande populärt program, på Bokmässan i höst, hoppas vi ses!

Vad hoppas du att få ut av medlemskapet?

En känsla av gemenskap inom bibliotekarieyrket och möjligheten att enklare ta del av branschinformation och nyheter.

Vad är den viktigaste frågan på ditt jobb just nu?

Hur vi på biblioteken ska jobba med att överbrygga den digitala klyftan i samhället och med att engagera barn och unga i teknik, både idag och i framtiden.

Vad gör du på fritiden?

Jag spelar klarinett i en orkester och syr kläder då och då. ■

TEXT ELZA ZANDI

A poster for a book fair. The background is a dark, atmospheric image of a forest with tall, thin trees. Overlaid on this is a large, stylized white letter 'E' that forms part of the title. The text is in a serif font, mostly white, with some elements in a dark brown box.

BIBLIOTEKS & BERÄTTARSCENEN

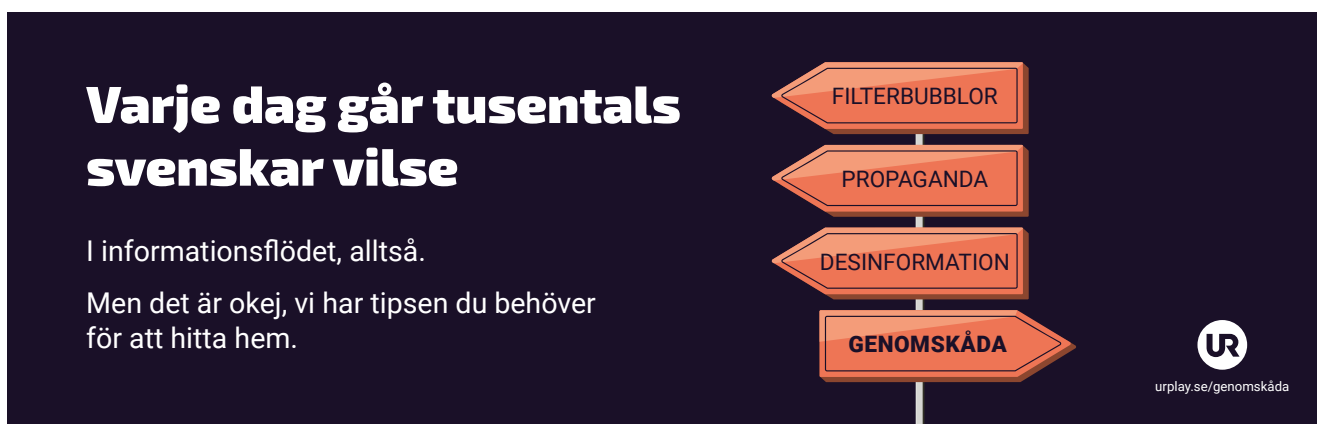
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN | Kultur i Väst

Träffa oss på bokmässan!

108 programpunkter. Fyra dagar.
Ingår i entrébiljetten.

D02:09

kulturivast.se/bokmassan

A diagram illustrating the flow of information. It features a vertical line with four orange arrow-shaped boxes pointing to the right. The boxes are labeled 'FILTERBUBBLOR', 'PROPAGANDA', 'DESINFORMATION', and 'GENOMSKÅDA'. To the left of the diagram is text about the information flow, and to the right is a logo and a URL.

Varje dag går tusentals svenskar vilse

I informationsflödet, alltså.
Men det är okej, vi har tipsen du behöver för att hitta hem.

FILTERBUBBLOR
PROPAGANDA
DESINFORMATION
GENOMSKÅDA

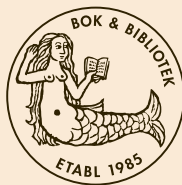
 urplay.se/genomskåda

A large white speech bubble containing a black question mark, set against a solid yellow background.

Händer det saker på ditt bibliotek eller i din kommun?

Tipsa oss om nyheter! bbl@a4.se

HUR MEDIEVETEN ÄR DU?

26–29
Sept
2019

SVENSKA MÄSSAN
GÖTEBORG

Idag när det privata och offentliga samtalet till stor del sker i sociala kanaler måste vi förhålla oss till filterbubblor, alternativa fakta och algoritmer. Vi behöver sätta information i ett sammanhang och bedöma dess ursprung. Samtidigt är vi våra egna publicister vilket innebär att vi också behöver ta ansvar för vad vi skriver och delar. Med temat Medievetenhet lyfter vi frågan om medie- och informationskunnighet och om hur vi ska navigera i det nya informationssamhället. Välkommen till Bokmässan!

Tips på seminarier

TOR 10.00–10.45

HUR INKLUDERAR VI BARN OCH UNGA?

Medv: Sofia Lindström,
Amira Sofie Sandin,
Jenny Hellström, Li Malm
Arr: Bibliotekshögskolan
– Högskolan i Borås

FRE 16.00–16.45

BIBLIOTEKEN SOM NAV FÖR DIGITAL KOMPETENS

Medv: Nanna Ekman
Lindström, Lisa Dahlquist,
Lena Arborelius, Kajsa
Lunde, Martin Törnros.
Arr: Kultur i Väst – Västra
Götalandsregionen

2019
—
TEMAN

Syd Korea fascinerar en hel värld med sin litteratur och kultur, Medievetenhet är samtidens allmänbildning och Jämställdhet en fråga som ständigt måste belysas och försvaras. Årets teman ger dig mycket nytt att lyssna till, läsa om och tänka på.

FRE 11.00–11.45

MIK – VERKSTAD FÖR PRAKTIKER

Vilka färdigheter behövs för att navigera i en alltmer komplex och digitaliserad värld? Med utgångspunkt i internationella exempel påbörjar vi resan mot en gemensam förståelse av vad vi menar med MIK. Kom och workshoppa med oss!

Medverkande: Anette Novak.
Arr: Statens medieråd

NYTT PÅ BOKMÄSSAN

I årets nyhet "Rum för bibliotek" möts forskning och praktik! Här kan du ta del av samtal om delaktighet, inflytande och bibliotekens roll – frågor som rör hela samhällsutvecklingen framåt.

BOKMÄSSAN
GÖTEBORG BOOK FAIR

Öppet bokutlåningssystem sparar pengar till kultur

DET ÖPPNA bokutlåningssystemet Koha är enkelt att sätta upp, ger bibliotek stor flexibilitet och minskar inlåsningskostnader.

– Det blir dessutom billigare för biblioteken, säger Hillar Loor, vd för imCode som tillsammans med konsultföretaget Kreablo levererar systemet i Sverige.

imCodes VD Hillar Loor berättar att man själv kan sätta upp systemet och använda det. Då kostar det inget alls – utom ens kunskap och tid.

UNDER 2017 startade Visbyföretaget imCode sin satsning inom biblioteks-IT. En del folkbibliotek hade berättat att de befintliga systemen var stängda, dyra och inte gav biblioteken den flexibilitet som de ansåg sig behöva.

imCode skapade då tillsammans med konsultföretaget Kreablo samverkansformen "Koha i Sverige – [Kohasverige.se](http://kohasverige.se)" – som levererar det fria och öppna bibliotekssystemet Koha.

Två år senare är [Kohasverige.se](http://kohasverige.se) störst i Sverige på öppna biblioteks-

system. Man levererar till ett 100 tal biblioteksenheter i kommunala, special-, myndighets- och skolbibliotek.

– Du kan själv sätta upp systemet och använda det. Då kostar det inget alls – utom din kunskap och tid, säger Hillar Loor, VD för imCode. Vår affärsidé är att göra allt du inte själv vill eller kan göra. Koha fungerar lika bra som, eller bättre än, de gamla, stängda systemen. Men det kostar betydligt mindre.

Koha är skapat av en community, ursprungligen en samling biblioteks-

personal. Det startades i Nya Zeeland men finns idag i hela världen.

imCode har leveransansvar med kundavtal, projektledning, drift och support. Kreablos specialitet är att flytta data från äldre system till Koha.

[Kohasverige.se](http://kohasverige.se):s första större uppdrag var sammanläggningen av 41 biblioteksenheter till Bibliotek Mellansjö, 8 kommuner i Västra Götaland. Leveransen var i mars 2018.

UNDER VÅREN 2019 startade man nästa sammanslagning av ca 60 enheter, i 10 kommuner i Region Västmanland.

– Det här gör oss till den största leverantören av öppna bibliotekssystem i Sverige, säger Hillar Loor.

Intresset från de svenska biblioteken är stort. Öppna system ger biblioteken stor flexibilitet, minskar inlåsningskostnader till traditionella leverantörer och gör tekniken billigare.

Till exempel räknar Region Västmanland med att spara in ca 2 miljoner kronor på övergången till Koha. Det är pengar som kan användas till många former av kultur.

[Kohasverige.se](http://kohasverige.se), imCode och Kreablo kommer finnas på Bok & Biblioteksmässan i Göteborg för att fortsätta lanseringen av Koha.

– Här finns en möjlighet för alla att få mer information om en utveckling mot öppenhet, som går rasande fort, säger Hillar Loor.

– För oss är det här en riktig succéhistoria. Vi trodde aldrig att systemet så snabbt skulle få ett så stort genomslag.

Boxholms kommun

söker målmedveten bibliotekschef

Vi söker dig som har en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap, eller motsvarande, förenat med bred erfarenhet inom biblioteksområdet gärna i ledande befattning eller att du hos oss vill ta första steget som ledare.

Tjänsten är en heltid tillsvidareanställning med tillträde enligt överenskommelse.

Läs mer och ansök här:

<https://tinyurl.com/y5l6wgws>

senast den 29 september

Region Värmland

Bibliotekarie till sjukhusbiblioteket, Karlstad och Torsby

Hos oss kommer du att arbeta med arbetsuppgifter som förekommer på forskningsbibliotek. Biblioteken har även allmänlitteratur så litteraturförmedling och informationstjänstgöring är andra arbetsuppgifter liksom IT-support/användarstöd, fjärrlån och mediainköp.

Heltid, 6 månader eller längre.

Sök jobbet här:

<https://tinyurl.com/y3988ftt>

senast 22 september.

Välkomna till jobbtorget!

Platsannonsera i Biblioteksbladet! Här når du också dem som inte visste att de sökte jobb. Och biblioteksbladet.se håller öppet alla dagar.

Priser och info hittar du på
biblioteksbladet.se/annonsera

Den digitala orienteringskartan som visar era
biblioteksbesökare och personal vart böcker, resurser
och mycket mer finns lokaliserat i ert bibliotek!

www.wagnerwayfinder.com

Besök Wagner hos Axiell
på Bokmässan!
Monter D01:21

BOKMÄSSAN
GÖTEBORG BOOK FAIR

 **BK LIBRARY
INTERIORS**
Biblioteksfabriken i Småland

**WE CREATE
THE LIVING
LIBRARY**
www.bklibrary.se